

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

про результати опитування науково-педагогічних працівників щодо інформованості про політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності та врегулювання конфліктних ситуацій, мови викладання (лютий 2023 р.)

Загальна інформація про дослідження і респондентів

Опитування науково-педагогічних працівників (далі – НПП) у Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет» (далі – ДДПУ) здійснювалося відповідно до «Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», «Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», «Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», «Положення про освітні програми в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Опитування є формою залучення НПП до розбудови системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДДПУ.

Опитування проводилось із використанням програмного забезпечення GOOGLE FORMS, шляхом анонімного онлайн анкетування в лютому 2023 року.

Анкета складалася з чотирьох блоків:

Блок 1. Загальні питання.

Блок 2. Освітні програми.

Блок 3. Академічна доброчесність.

Блок 4. Мова викладання.

В анкетуванні взяли участь 151 респондентів, що складає 73% (у 2022 р. – 49%) від загальної кількості НПП, які працюють у штаті ДДПУ.

Питання блоку 1 дозволили встановити вік респондентів, структурний підрозділ та освітні програми, на яких працюють НПП.

№ з/п	Вік	Кількість НПП, які взяли участь в опитуванні
1.	До 35 років	17 (11,2%)
2.	35-45 років	46 (30,5%)
3.	45-55 років	48 (31,8%)
4.	55-60 років	21 (13,9%)
5.	60+ років	19 (12,6%)

Таблиця 1. Розподіл учасників опитування за віком

№ з/п	Структурний підрозділ	Кількість НПП, які взяли участь в опитуванні
1.	Фізико-математичний факультет	8 (5,3%)
2.	Філологічний факультет	27 (17,9%)
3.	Факультет гуманітарної та економічної освіти	33 (21,9%)
4.	Факультет спеціальної освіти	10 (6,6%)
5.	Факультет початкової, технологічної та професійної освіти	26 (17,2%)
6.	Педагогічний факультет	19 (12,6%)
7.	Факультет фізичного виховання	21 (13,9%)
8.	Інше (адміністрація, підрозділи)	7 (4,6%)

Таблиця 2. Розподіл учасників опитування за структурними підрозділами

Аналіз результатів опитування НПП

З метою отримання об'єктивної інформації щодо **інформованості НПП про політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності та врегулювання конфліктних ситуацій, мови викладання** було розроблено анкету, що складалася із 40 питань: 38 питань закритого типу та 2 питання відкритого типу. Загальний аналіз результатів опитування НПП за питаннями закритого типу представлений у Таблиці 3.

№ з/п	Питання	Відповіді				
БЛОК 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ						
1.	Вкажіть Ваш вік					
	до 35	17				
	35-45	46				
	45-55	48				
	55-60	21				
	60+	19				
2.	Оберіть структурний підрозділ, у якому Ви працюєте в штаті					
	фізико-математичний факультет	8				
	філологічний факультет	27				
	факультет гуманітарної та економічної освіти	33				
	факультет спеціальної освіти	10				
	факультет початкової, технологічної та професійної освіти	26				
	педагогічний факультет	19				
	факультет фізичного виховання	21				
інше (адміністрація, підрозділи)	7					
БЛОК 2. ОСВІТНІ ПРОГРАМИ						
1.	Як саме студенти отримують силабус Вашого курсу?					
	можуть його завантажити онлайн	123				
	я розсилаю їм на електронну пошту (групову/старості)	60				
	до мене звертаються і я надаю	54				
	кафедра розсилає	16				
	важко відповісти	2				
2.	Наскільки ці тези відповідають Вашому підходу до викладання?					
		Абсолютно відповідає	Скоріше відповідає	Скоріше не відповідає	Абсолютно не відповідає	Важко сказати
	на початку дисципліни я пояснюю студентам мету цього курсу та чому він включений до освітньої програми	137	14	–	–	–
	я використовую той самий набір завдань та екзаменаційних питань, що був минулого року на цьому ж курсі	14	80	40	17	–
	я коригую програму курсу та підходи до викладання в залежності від студентських відгуків на курс	81	62	5	2	1
	я пояснюю студентам, чому письмові роботи є важливими, та як саме знання, які вони отримують під час написання,	100	41	6	4	–

	будуть для них корисні					
	для мене важливіше, що студенти досягнули потрібних результатів, ніж форма виконання та обсяг роботи	68	74	7	–	2
	я заохочую студентів самостійно пропонувати теми для письмових робіт/проектів	63	70	12	2	4
	я прошу студентів презентувати їхні письмові роботи/проекти	95	46	7	2	1
	я вказую, скільки часу займе виконання завдання	54	73	14	8	2
	я завжди пояснюю, щоб студенти мали чіткі і зрозумілі критерії оцінювання робіт	122	26	2	1	–
3.	Чи пояснюєте Ви студентам критерії оцінювання?					
	так, проговорюємо на початку курсу	143				
	так, якщо просять пояснити	7				
	ні, бо це прописано в силабусі	1				
	ні, і критерії не прописані в навчальній програмі/силабусі	–				
	важко відповісти	–				
	інше	–				
4.	Як ви підтримуєте комунікацію із студентами у час поза заняттями?					
	студенти можуть звернутись особисто з питанням по e-mail	124				
	студенти можуть звернутись особисто з питанням по Viber, Telegram тощо	144				
	маємо чат у соціальній мережі (наприклад, Viber, Telegram, Facebook тощо)	103				
	під час консультаційних годин	91				
	студенти можуть заздалегідь домовитись про консультацію у визначений час	100				
	важко відповісти	–				
	інше	2				
5.	Чи надаєте Ви відгук на роботи студентів?					
	так, на кожну роботу	50				
	так, на більшість	84				
	так, але рідко	8				
	ні, не надаю, тільки якщо просять	7				
	важко відповісти	–				
	інше	2				
6.	Чи надаєте Ви студентам рекомендації щодо того, де вони можуть знайти літературу/навчальні матеріали, необхідні для виконання робіт?					
	так	151				
	ні	–				

7.	У якому форматі студенти отримують рекомендації щодо того, де вони можуть знайти літературу/навчальні матеріали, необхідні для виконання робіт?	
	це прописано у силабусі	113
	усно ознайомлюю студентів	126
	надаю інформацію на прохання студентів	87
	інше	9
8.	Хто бере участь у обговореннях і прийнятті рішень щодо внесення змін в освітні програми?	
	представники адміністрації	52
	декан факультету	62
	гарант освітньої програми	143
	викладачі	127
	представники студентського самоврядування	75
	студенти	85
	стейкхолдери	116
	випускники	72
	інше	3
БЛОК 3. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ		
1.	Чи ознайомлені Ви з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в університеті?	
	так	149
	ні	1
	частково	1
2.	Чи відомо Вам про існування та діяльність Комісії з питань етики та академічної доброчесності в університеті?	
	так	148
	ні	3
3.	Чи відома Вам процедура звернення у разі виявлення факту порушення академічної доброчесності, підозри в застосуванні неетичної практики або наявності конфліктної ситуації в освітній, науковій чи іншій діяльності будь-кого з учасників освітнього процесу в університеті?	
	так	121
	ні	5
	частково	25
4.	Які види порушень академічної доброчесності Вам відомі?	
	академічний плагіат	69
	самоплагіат	54
	фабрикація	31
	фальсифікація	34
	обман	26
	необ'єктивне оцінювання	39
	списування	62
	хабарництво	30
	конфлікт інтересів	28
	усі види порушень мені відомі	72

	жоден із вказаних видів порушень мені не відомий	18
5.	Чи доводилося Вам звертатися до порушення норм академічної доброчесності під час провадження навчальної, методичної, наукової, організаційної діяльності?	
	так	17
	ні	134
6.	До яких з видів порушень академічної доброчесності Вам доводилося звертатися?	
	академічний плагіат	10
	самоплагіат	13
	фабрикація	3
	фальсифікація	–
	обман	3
	необ'єктивне оцінювання	3
	списування	10
	хабарництво	–
	конфлікт інтересів	3
	до усіх видів	1
	до жодного з видів	122
7.	Вкажіть основну причину, через яку Ви зверталися до порушення академічної доброчесності під час провадження навчальної, методичної, наукової, організаційної чи інших видів діяльності?	
	<i>Аналіз наведено нижче</i>	
8.	Чи відомі Вам випадки нечесної поведінки з-поміж Ваших колег?	
	так	20
	ні	131
9.	Про які види порушень академічної доброчесності Вам відомо, до яких зверталися Ваші колеги?	
	академічний плагіат	18
	самоплагіат	8
	фабрикація	2
	фальсифікація	1
	обман	3
	необ'єктивне оцінювання	13
	списування	5
	хабарництво	1
	конфлікт інтересів	10
	до усіх видів порушень	2
	до жодного із вказаних видів порушень	112
10.	Чи можете Ви чітко пояснити, що слід вважати академічним плагіатом?	
	так	124
	розумію, але чітко сформулювати не можу	25
	ні	2
11.	Зазначте, які прояви поведінки серед студентів, яким Ви викладаєте, є найбільш	

	поширеними?	
	плагіат у навчальних роботах	72
	списування зі шпаргалок, смартфонів, планшетів	105
	придбання готових робіт (курсів, реферати)	27
	підробка, підтасування, фальсифікація даних в навчальних роботах (наприклад, підміна даних, підробка результатів досліджень тощо)	11
	інше	9
12.	Зазначте, які види студентських наукових робіт перевіряються на Вашому факультеті на наявність плагіату	
	курсів роботи	117
	кваліфікаційні роботи	132
	наукові статті	80
	тези виступів на конференціях	40
	реферати	14
	не перевіряються	—
13.	Вкажіть, як переважно на Вашому факультеті організована перевірка курсових /кваліфікаційних робіт на наявність плагіату	
	перевірка студентських робіт не здійснюється взагалі	—
	наукові керівники самостійно перевіряють роботи студентів на наявність плагіату доступними їм засобами в мережі Інтернет	60
	наукові керівники самостійно перевіряють роботи студентів на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, яке є в університеті	114
	перевірка здійснюється фахівцем підрозділу моніторингу якості вищої освіти	45
	важко відповісти	7
	інше	2
14.	У разі, якщо Ви користуєтесь спеціалізованим програмним забезпеченням, зазначте, звідки воно було отримано?	
	користуємось безкоштовним програмним забезпеченням, яке є у відкритому доступі	68
	користуємось пробною (тестовою або з обмеженим терміном користування) версією програмного забезпечення	16
	користуємось спеціально придбаним для підрозділу ліцензійним програмним забезпеченням	30

	користуємось ліцензійним програмним забезпеченням, отриманим від спонсорів	7
	користуємось ліцензійним програмним забезпеченням, які є в університеті	106
	не користуємося спеціалізованим програмним забезпеченням	7
15.	Зазначте, чому Ви використовуєте саме це програмне забезпечення?	
	через зручність у користуванні	55
	через наявність можливості безкоштовного доступу	80
	через наявність можливості перевірки українською мовою	22
	це програмне забезпечення найкраще знаходить плагіат	24
	це програмне забезпечення має додаткові сервіси (наприклад, перевірка орфографії тощо)	8
	це централізоване рішення університету	87
	не користуємося спеціалізованим програмним забезпеченням	7
16.	Чи повідомляєте Ви керівництву кафедри або факультету про випадки виявленого плагіату?	
	так	69
	в окремих випадках	43
	ні	9
	важко відповісти	30
17.	Які санкції щодо студентів практикуються серед викладачів Вашого підрозділу у разі виявлення і доведення плагіату?	
	незарахування роботи	127
	надання додаткових завдань	63
	недопущення до складання іспиту/заліку	27
	публічне соромлення, виховна бесіда	5
	жодних санкцій	1
	інше	9
18.	Чи використовуєте Ви для перевірки знань студентів завдання, що стимулюють творчий підхід до його виконання?	
	так	143
	ні	–
	важко відповісти	8
19.	Які заходи для запобігання академічному плагіату вважаєте найдієвішими (оберіть не більше 3-х варіантів)?	
	інформування здобувачів вищої освіти та працівників про необхідність дотримання норм академічної етики та підвищення відповідальності за	115

	дотримання правил цитування та посилання	
	формування навчальних завдань, що сприяють застосуванню творчого підходу до їх виконання	96
	організація заходів з популяризації основ інформаційної культури та академічної доброчесності	61
	інформування здобувачів освіти про рекомендації щодо належного оформлення посилань на використані джерела	65
	перевірка академічних текстів на наявність ознак плагіату	61
	викладання курсу з основ академічного письма та доброчесності	28
	інше	—
20.	Чи Вам відомо про реалізацію таких складових політики університету в дотриманні принципів та правил академічної доброчесності?	
	всезагальне ознайомлення з принципами та положеннями академічної доброчесності	115
	перевірка академічних текстів здобувачів освіти (курсівих, кваліфікаційних, PhD дисертацій тощо) на плагіат за допомогою систем Unicheck і StrikePlagiarism	109
	перевірка академічних текстів науково-педагогічних працівників (докторських дисертації, монографії, підручники тощо) на плагіат за допомогою систем Unicheck	65
	впровадження в університеті навчальної дисципліни «Академічна доброчесність університетської спільноти»	49
	участь університету в проєктах «Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні» (2018-2019 рр.), «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (з 2020 року по теперішній час)	71
	не відомо	1
21.	На Вашу думку, дії з порушення норм академічної доброчесності негативно впливають на:	
	якість освіти	139
	престиж ЗВО	108
	думку колективу, особисто по	38

	відношенню до того, хто порушує ці норми	
	емоційний стан колективу	34
	інше	1
22.	Чи вважаєте Ви ефективним засобом у боротьбі з проявами академічної недоброчесності, врегулювання конфліктних ситуацій «Скриньки довіри»?	
	так	62
	ні	36
	важко відповісти	53
23.	Зазначте Ваші пропозиції щодо підвищення рівня академічної доброчесності в університеті	
	<i>Аналіз наведено нижче</i>	
БЛОК 4. МОВА ВИКЛАДАННЯ		
1.	Чи дотримуєтесь Ви статті 7 Закону України «Про освіту» та статті 21 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» про державну мову у сфері освіти?	
	так, завжди	147
	частково	3
	ні	–
2.	Якою мовою проходить Ваше спілкування зі здобувачами вищої освіти під час навчальних занять?	
	виключно українською мовою	130
	українською мовою, за винятком навчання іноземних мов (для викладачів іноземних мов)	17
	російською мовою, за винятком навчання іноземних мов (для викладачів іноземних мов)	–
	переважно українською мовою	3
	українською і російською мовами однаковою мірою	–
	переважно російською мовою	–
	виключно російською мовою	–
	під час викладання можу переходити на мову, якою до мене звертається співрозмовник	1
	інше	–
3.	Якою мовою проходить Ваше спілкування зі здобувачами вищої освіти поза навчальними заняттями?	
	виключно українською мовою	100
	переважно українською мовою	32
	українською і російською мовами однаковою мірою	5
	переважно російською мовою	1
	виключно російською мовою	–
	спілкуюсь мовою, якою до мене звертається співрозмовник	13

	інше	–
4.	Якою мовою проходить Ваше спілкування з колегами?	
	виключно українською мовою	78
	переважно українською мовою	48
	українською і російською мовами однаковою мірою	9
	переважно російською мовою	1
	виключно російською мовою	–
	спілкуюсь мовою, якою до мене звертається співрозмовник	15
	інше	–

Таблиця 3. Результати опитування НПП

БЛОК 2. ОСВІТНІ ПРОГРАМИ

На питання «Як саме студенти отримують силабус Вашого курсу?»
відповіді респондентів розподілилися таким чином:

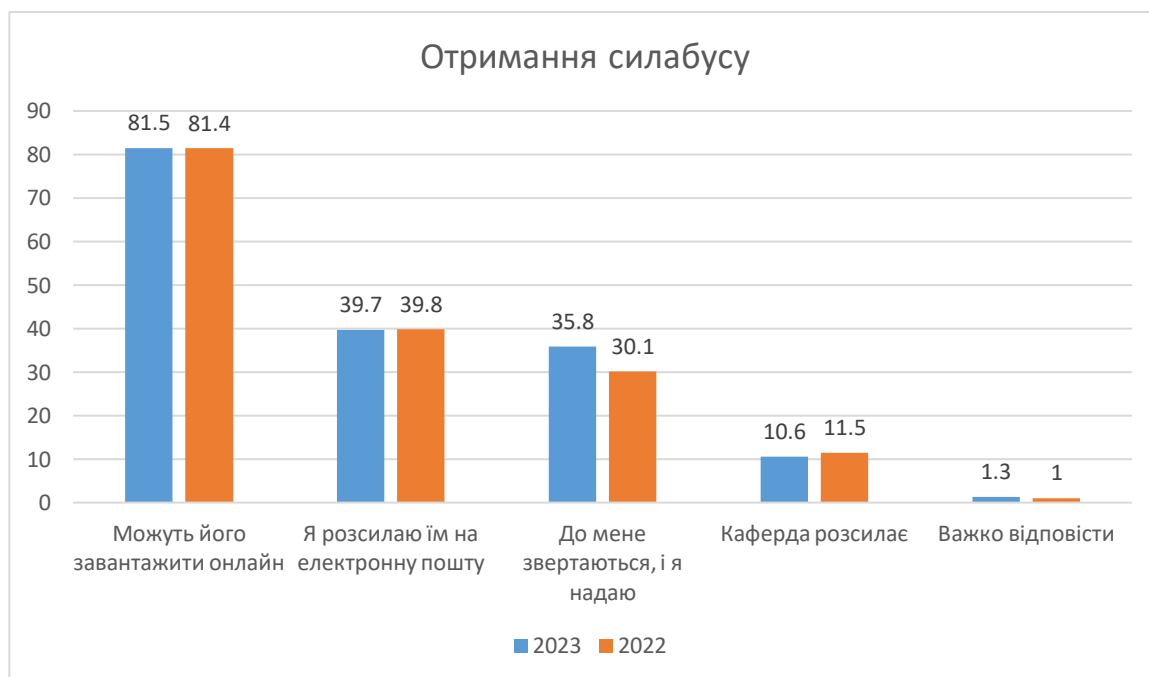
можуть його завантажити онлайн – 81,5%

я розсилаю їм на електронну пошту (групову/старості) – 39,7%

до мене звертаються, і я надаю – 35,8%

кафедра розсилає – 10,6%

важко відповісти – 1,3 %

Серед інших варіантів НППП зазначали:

- можуть ознайомитися з ним на платформі дистанційного навчання Moodle;

- ознайомлюю на першому занятті;

- можуть ознайомитися на сайті університету.

Отже, отримані результати свідчать про те, що здобувачі вищої освіти мають online доступ до силабусів більшості з навчальних дисциплін, а у разі відсутності такого доступу можуть його отримати або у викладача, або на кафедрі. У порівнянні з попереднім роком показники особливо не змінилися: найбільшого зростання (на 5,7%) зазнав варіант відповіді «до мене звертаються, і я надаю».

На питання «На скільки ці тези відповідають Вашому підходу до викладання?» були отримані такі результати:

1. На початку дисципліни я пояснюю студентам мету цього курсу, та чому він включений до освітньої програми

Абсолютно відповідає – 137

Скоріше відповідає – 14

Важко сказати – 0

2. Я використовую той самий набір завдань та екзаменаційних питань, що був минулого року на цьому ж курсі

Абсолютно відповідає – 14

Скоріше відповідає – 80

Скоріше не відповідає – 40

Абсолютно не відповідає – 17

3. Я коригую програму курсу та підходи до викладання в залежності від студентських відгуків на курс

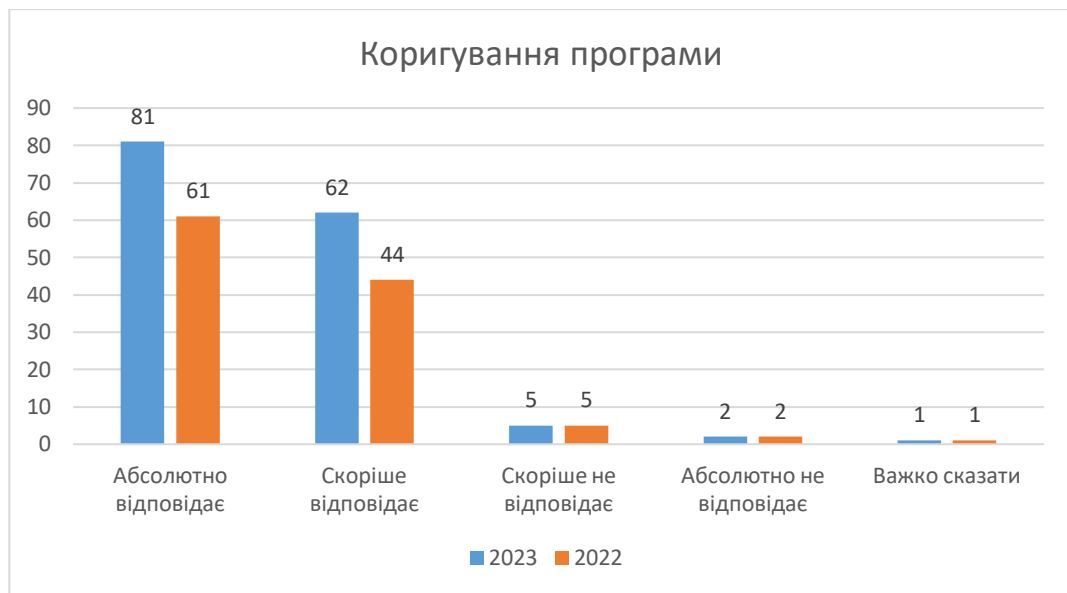
Абсолютно відповідає – 81

Скоріше відповідає – 62

Скоріше не відповідає – 5

Абсолютно не відповідає – 2

Важко сказати – 1

4. Я пояснюю студентам, чому письмові роботи є важливими та як саме знання, які вони отримують під час написання, будуть для них корисні

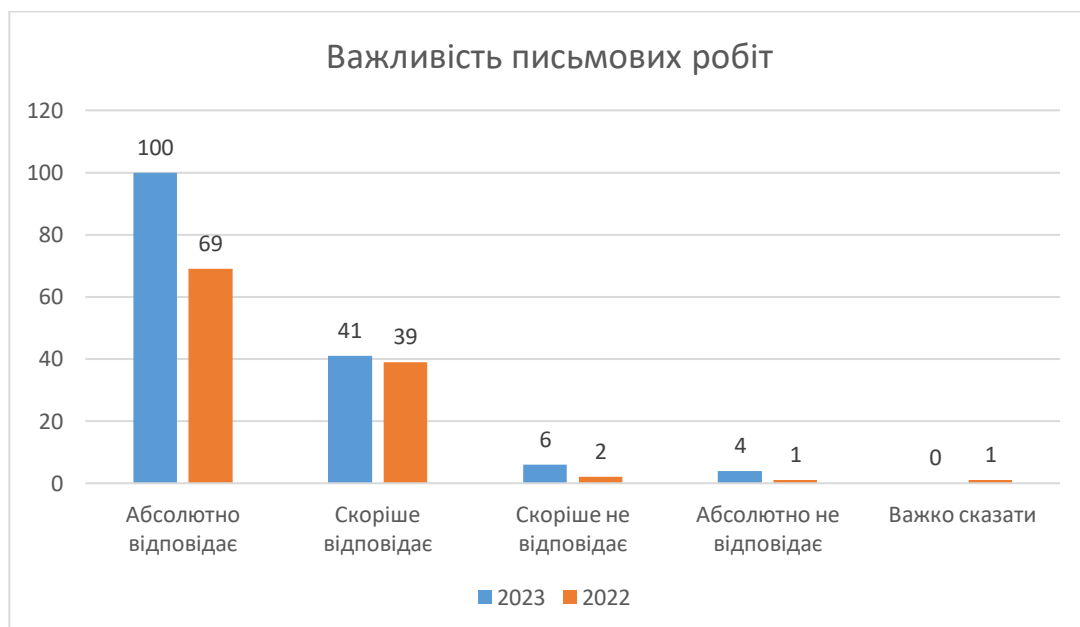
Абсолютно відповідає – 100

Скоріше відповідає – 41

Скоріше не відповідає – 6

Абсолютно не відповідає – 4

Важко сказати – 0

5. Для мене важливіше, що студенти досягнули потрібних результатів, ніж форма виконання та обсяг роботи

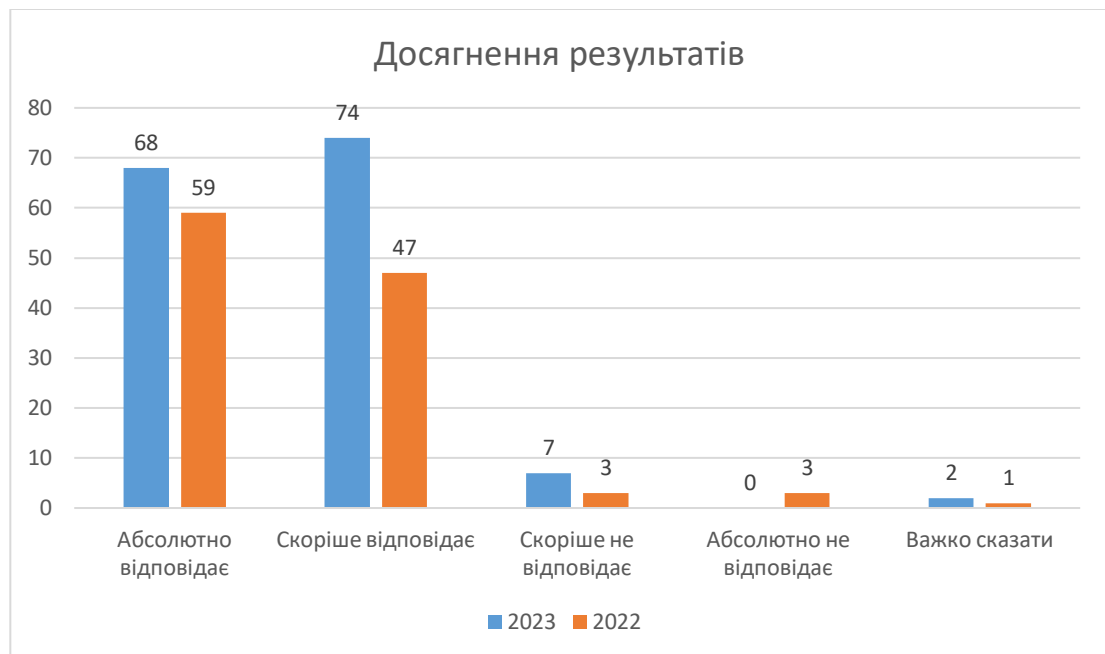
Абсолютно відповідає – 68

Скоріше відповідає – 74

Скоріше не відповідає – 7

Абсолютно не відповідає – 0

Важко сказати – 2

6. Я заохочую студентів самостійно пропонувати теми для письмових робіт/проектів

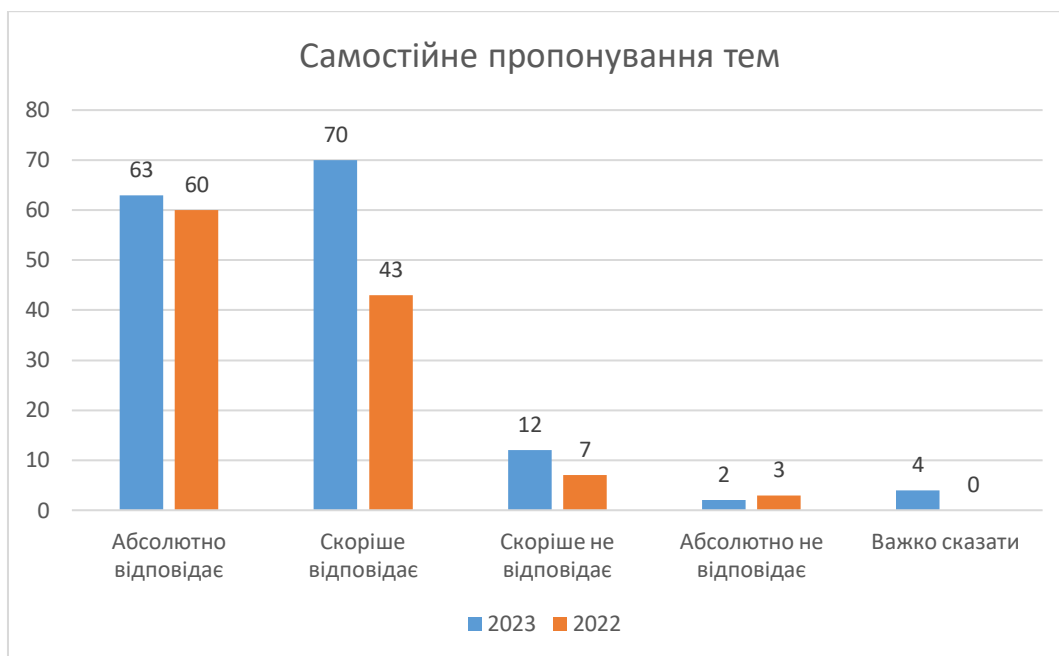
Абсолютно відповідає – 63

Скоріше відповідає – 70

Скоріше не відповідає – 12

Абсолютно не відповідає – 2

Важко сказати – 4

7. Я прошу студентів презентувати їхні письмові роботи/проекти

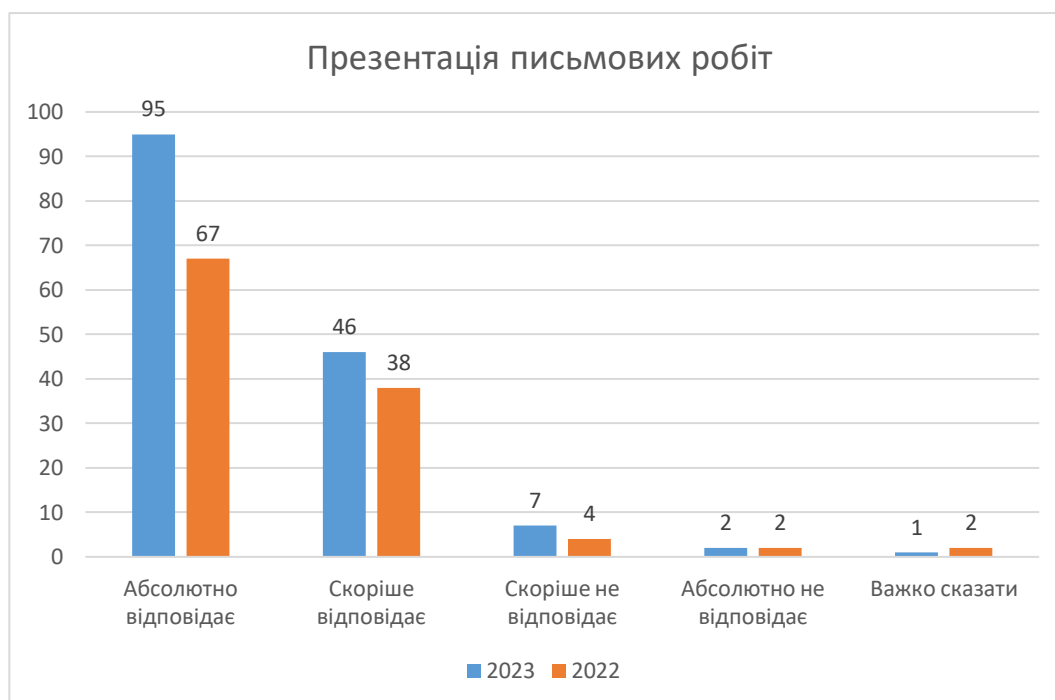
Абсолютно відповідає – 95

Скоріше відповідає – 46

Скоріше не відповідає – 7

Абсолютно не відповідає – 2

Важко сказати – 1

8. Я вказую, скільки часу займе виконання завдання

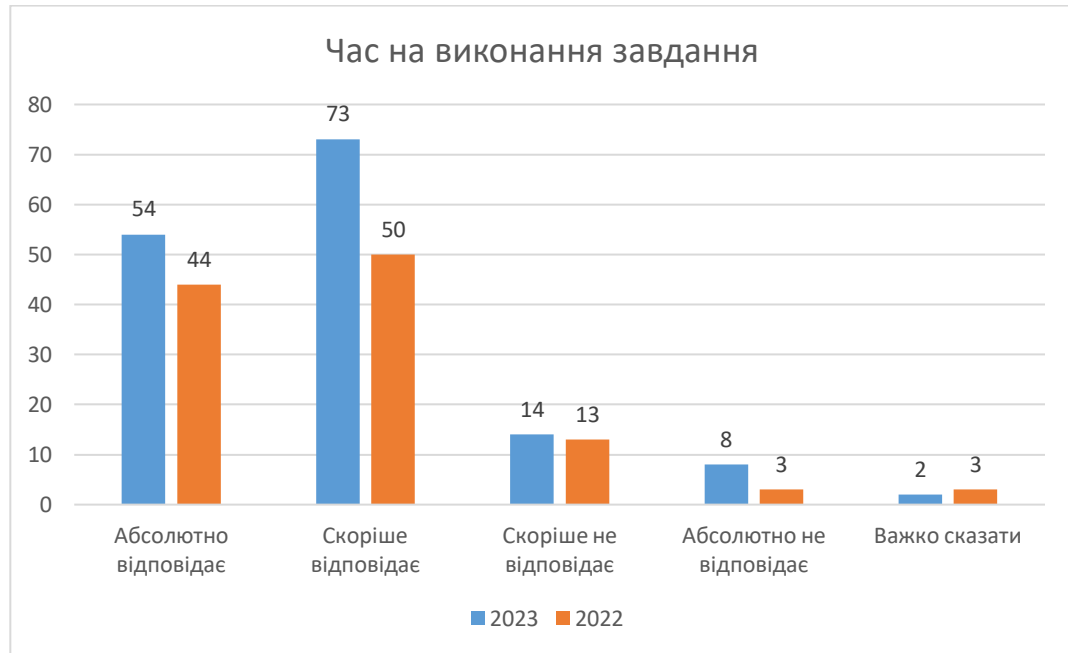
Абсолютно відповідає – 54

Скоріше відповідає – 73

Скоріше не відповідає – 14

Абсолютно не відповідає – 8

Важко сказати – 2

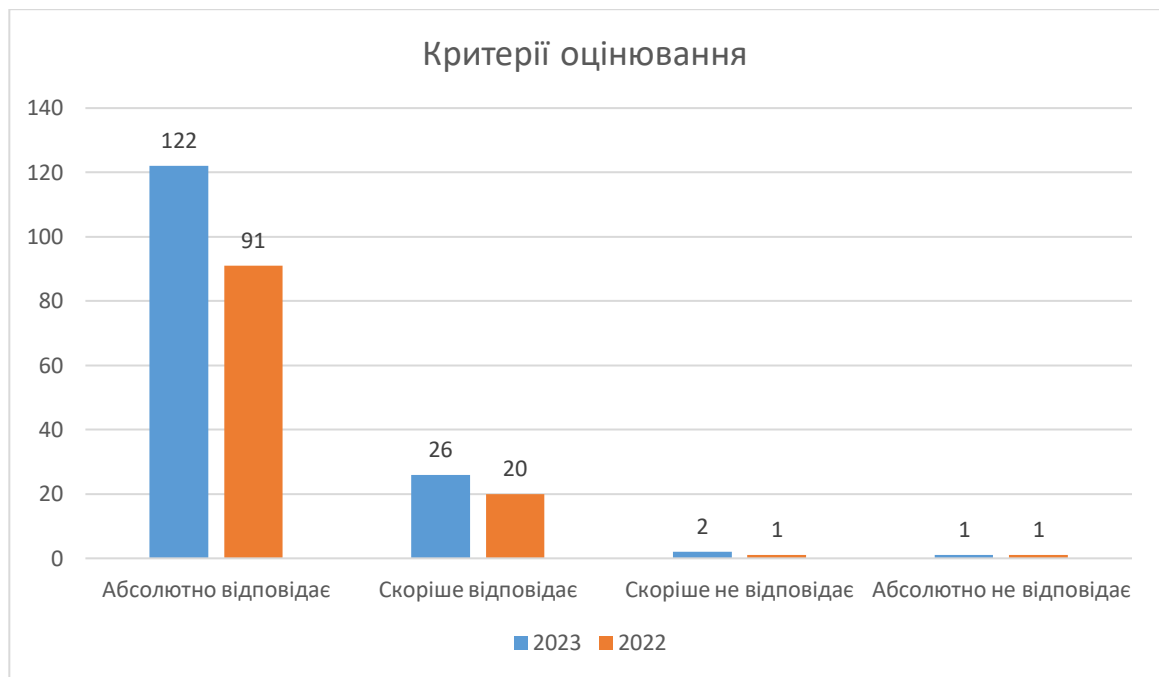
9. Я завжди пояснюю, щоб студенти мали чіткі і зрозумілі критерії оцінювання робіт

Абсолютно відповідає – 122

Скоріше відповідає – 26

Скоріше не відповідає – 2

Абсолютно не відповідає – 1

Отримані результати дозволяють констатувати наступне:

- переважна більшість НПП пояснюють студентам мету та особливості курсу для певної освітньої програми, доводять здобувачам освіти критерії оцінювання їх роботи, а також просять студентів презентувати їхні письмові роботи/проєкти;

- більшість НПП коригують програму курсу та підходи до викладання в залежності від студентських відгуків на курс, пояснюють студентам важливість письмових робіт, заохочують студентів самостійно пропонувати теми для письмових робіт/проєктів, просять студентів презентувати їхні письмові роботи/проєкти;

- близько 60% НПП використовує той самий набір завдань та екзаменаційних питань, що був минулого року на цьому ж курсі.

Відповіді на питання «*Чи пояснюєте Ви студентам критерії оцінювання?*» розподілилися таким чином:

так, проговорюємо на початку курсу – 94,7%

так, якщо просять пояснити – 4,6%

ні, бо це прописано в силабусі – 0,7%

Отже, отримані результати свідчать про те, що майже всі викладачі ознайомлюють студентів з критеріями оцінювання на початку курсу і про збільшення кількості викладачів, які проговорюють критерії оцінювання на початку курсу, у порівнянні з 2022 роком.

На питання «Як ви підтримуєте комунікацію із студентами у час поза заняттями?» відповіді НПП розподілилися таким чином:

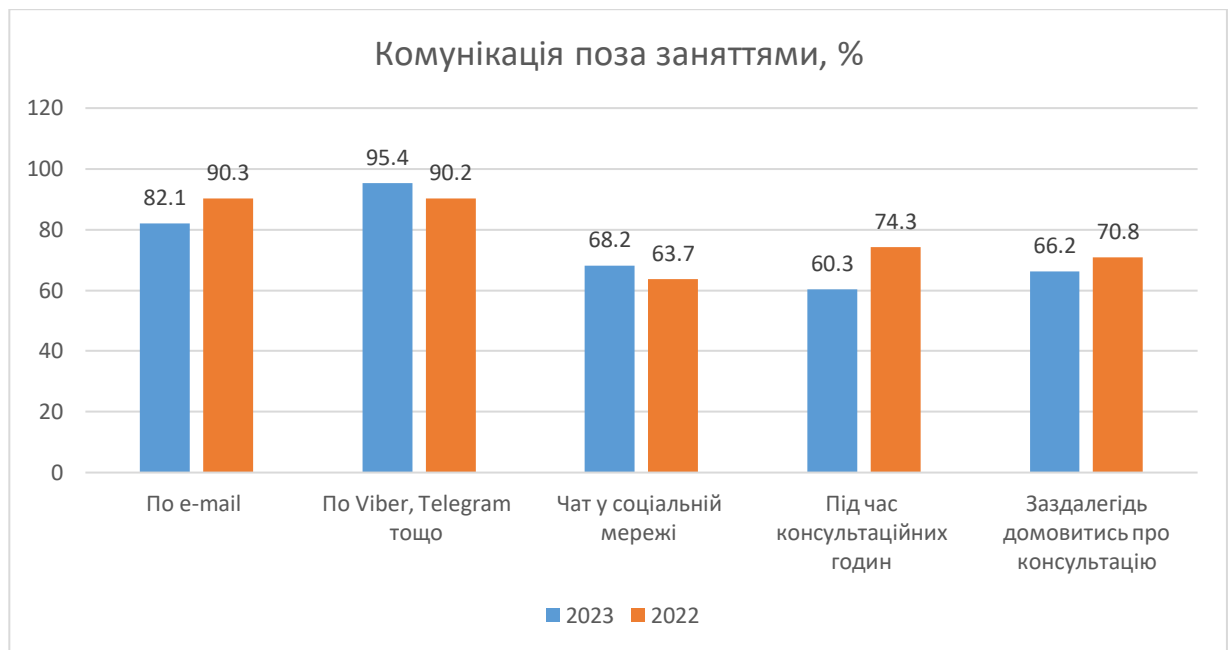
студенти можуть звернутись особисто з питанням по e-mail – 82,1%

студенти можуть звернутись особисто з питанням по Viber, Telegram тощо – 95,4%

маємо чат у соціальній мережі (наприклад, Viber, Telegram, Facebook тощо) – 68,2%

під час консультаційних годин – 60,3%

студенти можуть заздалегідь домовитись про консультацію у визначений час – 66,2%

Серед інших варіантів НПП зазначали:

- спілкування по телефону.

Отже, отримані дані свідчать про достатньо різноманітні форми комунікації НПП зі студентами та активне використання інформаційно-комунікаційних засобів в освітньому процесі. Водночас, у порівнянні з 2022 роком, відбулося збільшення кількості викладачів, які використовують для спілкування зі студентами такі ресурси, як Viber, Telegram, і відповідно, зменшення кількості тих, хто користується e-mail, проводить консультаційні години.

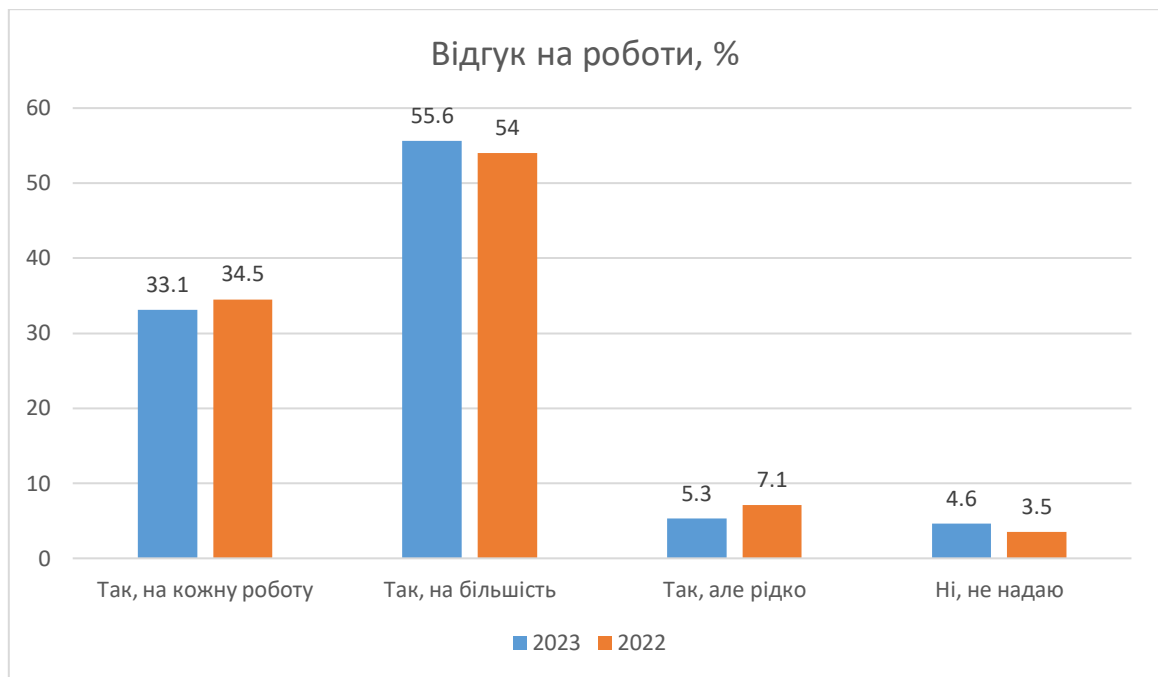
Відповідаючи на питання «*Чи надаєте Ви відгук на роботи студентів?*», респонденти дали такі відповіді:

так, на кожну роботу – 33,1%

так, на більшість – 55,6%

так, але рідко – 5,3%

ні, не надаю, – тільки якщо просять – 4,6%

Серед інших варіантів НПП зазначили:

- відгук надається на магістерську роботу, на всі інші – надаю коментарі;
- надаю, якщо є необхідність доопрацювати.

Можемо відзначити, що рівень організації роботи НПП із підготовки відгуків на роботи студентів потребує покращення. В умовах дистанційного навчання така взаємодія є вкрай затребуваною та важливою.

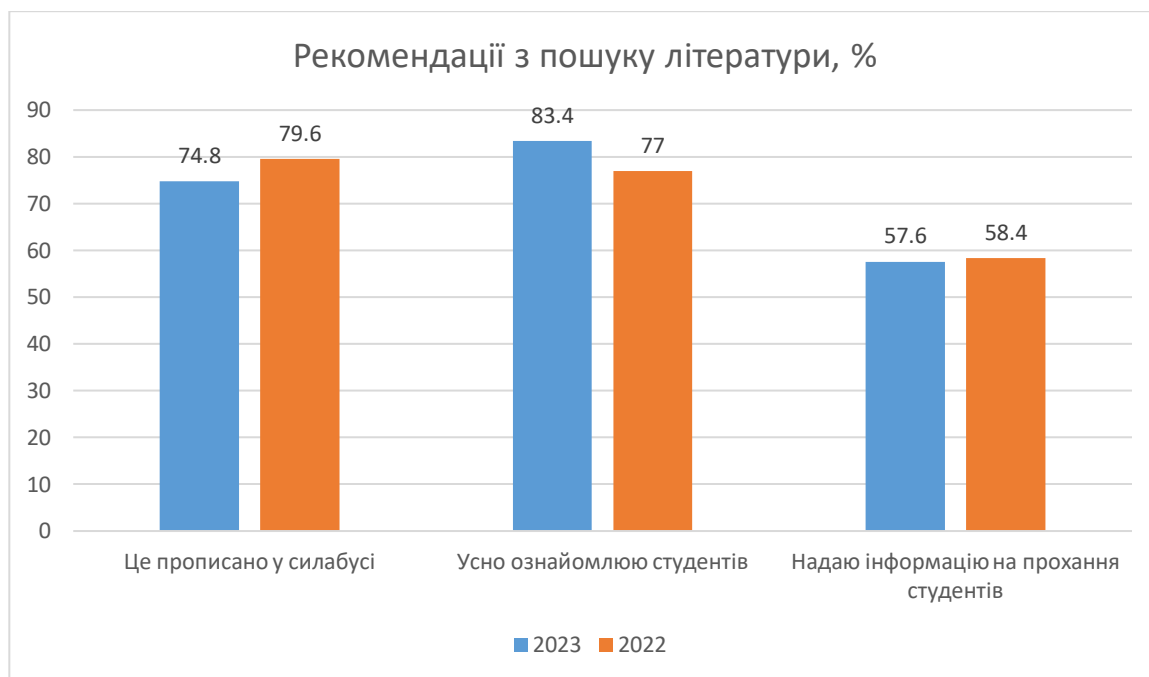
На питання *«Чи надаєте Ви студентам рекомендації щодо того, де вони можуть знайти літературу/навчальні матеріали, необхідні для виконання робіт?»* всі викладачі дали стверджувальну відповідь, як і у 2022 році.

Відповіді на питання *«У якому форматі студенти отримують рекомендації щодо того, де вони можуть знайти літературу/навчальні матеріали, необхідні для виконання робіт?»* розподілилися таким чином:

це прописано у силабусі – 74,8%

усно ознайомлюю студентів – 83,4%

надаю інформацію на прохання студентів – 57,6%

Серед інших варіантів НПП зазначали:

- на дистанційній платформі Moodle є онлайн-посилання на необхідну літературу по кожній темі;
- надсилаю свою електронну бібліотеку студентам для користування;
- надаю навчальні посібники та іншу літературу, якої немає у вільному доступі. Найчастіше вона представлена в електронній формі з обов'язковим посиланням на автора;
- забезпечую електронними матеріалами.

Отже, враховуючи отримані відповіді, можна зазначити, що серед НПП поширені різні способи інформування студентів щодо того, де вони можуть знайти літературу/навчальні матеріали, необхідні для виконання робіт. Проте, відзначимо достатньо великий відсоток (57,6%) у відповіді «надаю інформацію на прохання студентів». Крім того, у порівнянні з 2022 роком відбулося зменшення на 4,8% НПП, які обрали варіант відповіді «це прописано у силабусі», та збільшення на 6,4% НПП, які обрали – «усно ознайомлюю студентів». Важливо, щоб студенти були забезпечені літературою від початку вивчення навчальної дисципліни, або в процесі її опанування.

Відповіді на питання «Хто бере участь у обговореннях і прийнятті рішень щодо внесення змін в освітні програми?» розподілилися таким чином:

представники адміністрації – 34,4%

декан факультету – 41,1%

гарант освітньої програми – 94,7%

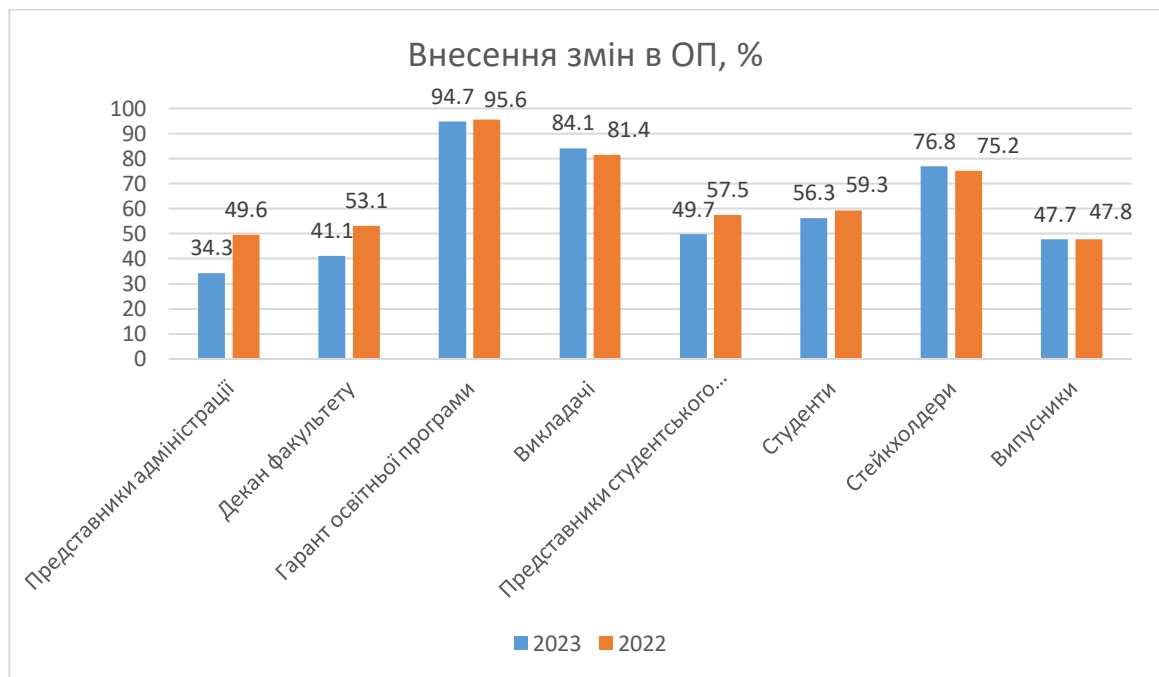
викладачі – 84,1 %

представники студентського самоврядування – 49,7%

студенти – 56,3%

стейкхолдери – 76,8%

випускники – 47,7%

Серед інших варіантів НПП зазначали:

- представники група забезпечення ОП.

Отже, отримані відповіді свідчать про те, що не всі НПП володіють в достатній мірі інформацією про залучення до обговорення та прийняття рішень щодо внесення змін в освітні програми різних цільових груп.

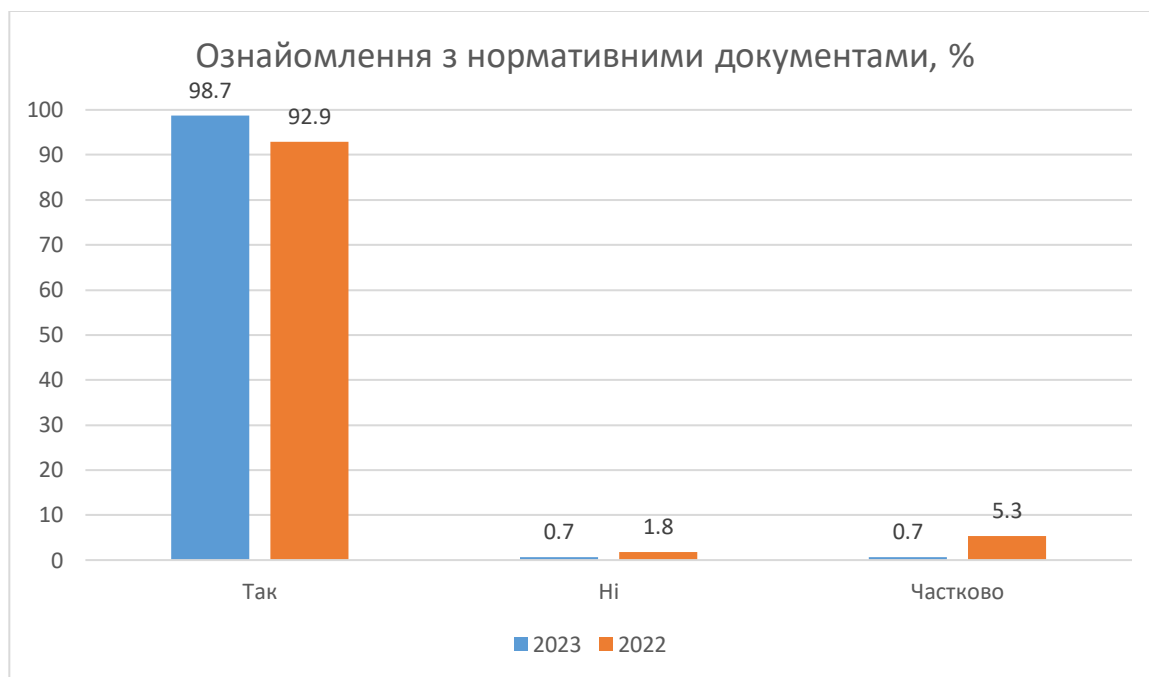
БЛОК 3. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Відповіді на питання «*Чи ознайомлені Ви з нормативними документами, які регулюють політику дотримання академічної доброчесності в університеті?*» були розподілені таким чином:

так – 98,7%

ні – 0,7%

частково – 0,7%

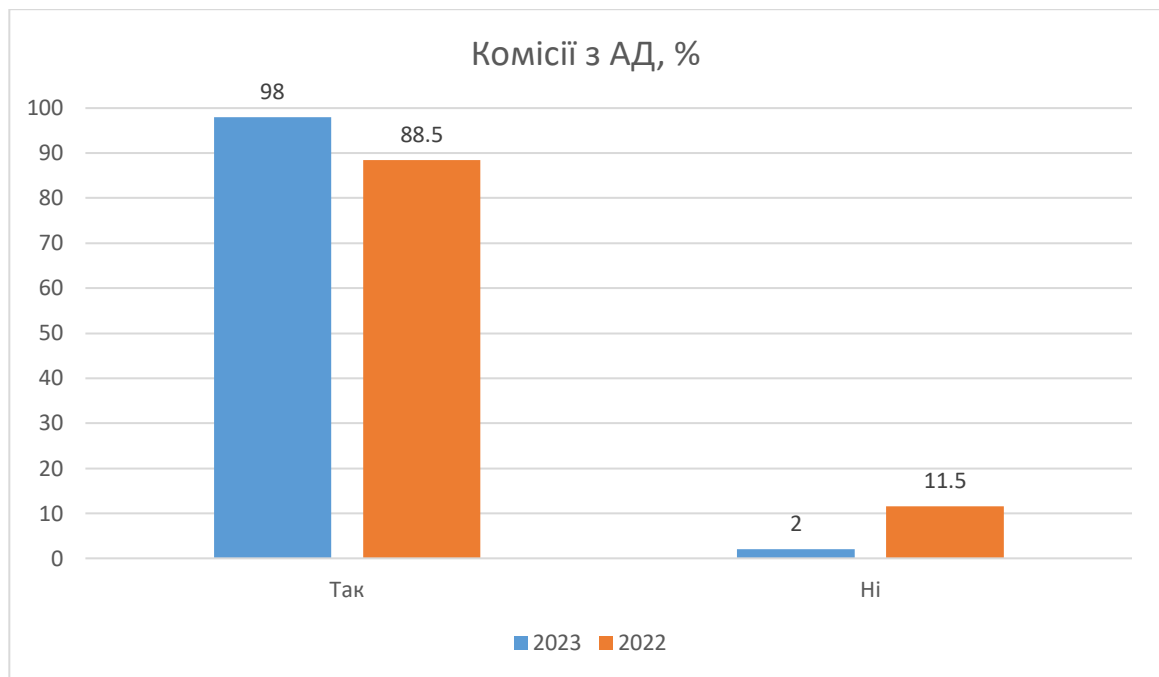

Отримані результати свідчать про зростання поінформованості викладачів щодо наявних нормативних документів у порівнянні з 2022 роком.

Відповідаючи на питання «*Чи відомо Вам про існування та діяльність Комісії з питань етики та академічної доброчесності в університеті?*», респонденти дали такі відповіді:

так – 98% (у 2022 р. – 88,5%)

ні – 2% (у 2022 р. – 11,5%)

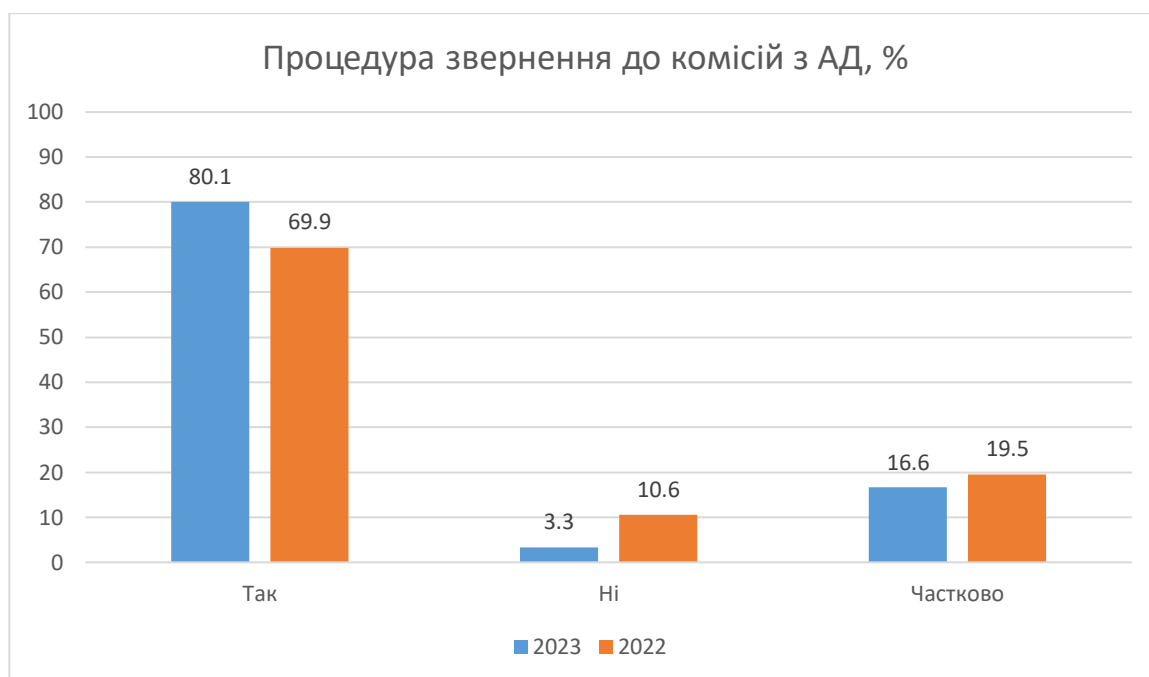
Отже, можемо також констатувати зростання кількості викладачів, які володіють інформацією щодо існування та діяльності Комісій з питань етики та академічної доброчесності у ДДПУ.

На питання *«Чи відома Вам процедура звернення у разі виявлення факту порушення академічної доброчесності, підозри в застосуванні неетичної практики або наявності конфліктної ситуації в освітній, науковій чи іншій діяльності будь-кого з учасників освітнього процесу в університеті?»* НПП дали такі відповіді:

так – 80,1%

ні – 3,3%

частково – 16,6%

Отримані відповіді дозволяють констатувати здебільшого поінформованість НППІ щодо процедури звернення у разі виявлення факту порушення академічної доброчесності.

Відповіді на питання «Які види порушень академічної доброчесності Вам відомі?» розподілилися таким чином:

академічний плагіат – 45,7%

самоплагіат – 35,8%

фабрикація – 20,5%

фальсифікація – 22,5%

обман – 17,2%

необ'єктивне оцінювання – 25,8%

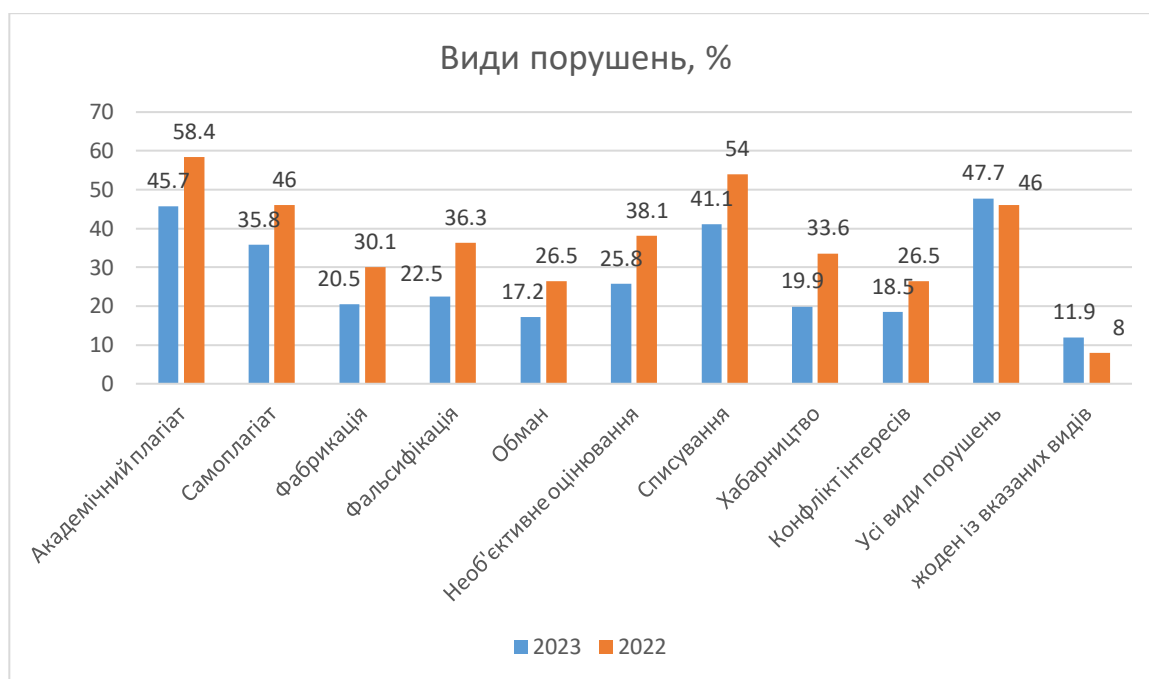
списування – 41,1%

хабарництво – 19,9%

конфлікт інтересів – 18,5%

усі види порушень мені відомі – 47,7%

жоден із вказаних видів порушень мені не відомий – 11,9%

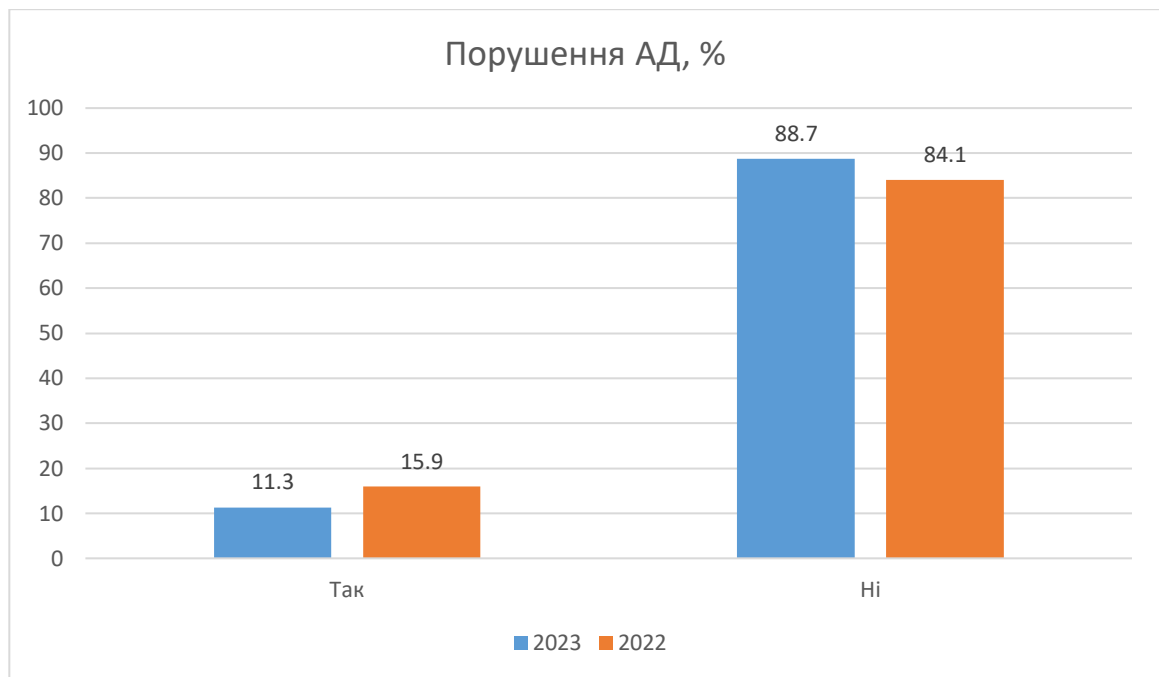

Отримані результати свідчать про те, що НПП частково володіють інформацією про різні види порушень академічної доброчесності. Водночас, у порівнянні з 2022 роком, можна відзначити зниження поінформованості викладачів щодо кожного виду порушень академічної доброчесності та зростання відсотку викладачів (з 8% до 11,9%), яким не відомий жоден із наведених видів. Як наслідок – рівень організації інформаційних та профілактичних заходів в університеті має бути покращений.

На питання «*Чи доводилося Вам звертатися до практик порушення академічної доброчесності під час провадження навчальної, методичної, наукової, організаційної діяльності?*» НПП дали такі відповіді:

так – 11,3%

ні – 88,7%

Відповідаючи на питання *«До яких з видів порушень академічної доброчесності Вам доводилося звертатися?»*, респонденти дали такі відповіді:

академічний плагіат – 6,6%

самоплагіат – 8,6%

фабрикація – 2%

фальсифікація – 0%

обман – 2%

необ'єктивне оцінювання – 2%

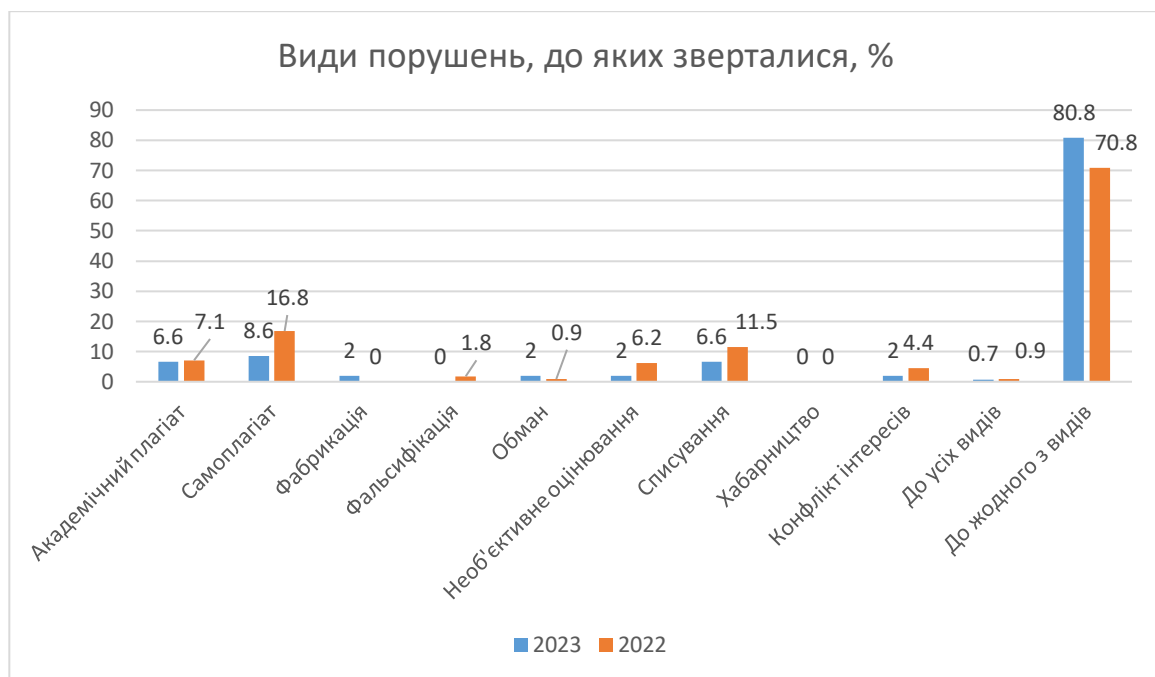
списування – 6,6%

хабарництво – 0%

конфлікт інтересів – 2%

до усіх видів – 0,7%

до жодного з видів – 80,8%

Відповідаючи на питання «Вкажіть основну причину, через яку Ви зверталися до порушення академічної доброчесності під час провадження навчальної, методичної, наукової, організаційної чи інших видів діяльності?», респонденти зазначали наступне:

- брак ресурсних можливостей;
- вважала, що можна користуватися власними матеріалами;
- підготовка доповіді на науково-практичну конференцію;
- невпевненість у своїх силах, хвилювання;
- спільна зі здобувачами освіти апробація результатів наукових пошуків у статтях і тезах, що частково повторюють текст кваліфікаційних робіт, виконаних під моїм керівництвом;
- робота над тематикою однієї проблеми;
- для об'єктивності оцінювання студентських робіт.

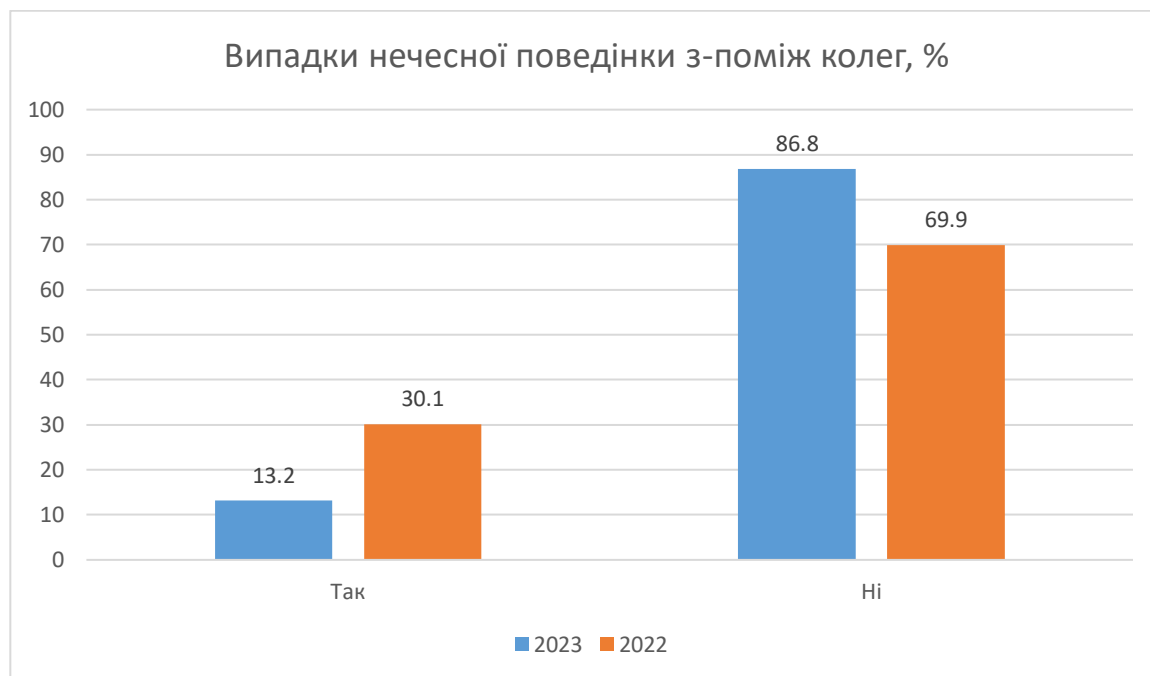
Аналізуючи відповіді на три попередні питання, можемо відмітити позитивну динаміку, яка виявляється, зокрема, у збільшенні кількості НПП на 10%, які не зверталися до жодного з видів порушень академічної доброчесності.

Водночас, ще наявні випадки нечесної поведінки з-поміж НППІ університету, тож необхідною залишається робота з популяризації норм академічної доброчесності серед викладачів та запровадження більш жорстких процедур виявлення фактів порушення академічної доброчесності.

На питання «Чи відомі Вам випадки нечесної поведінки з-поміж Ваших колег?» були отримані такі відповіді:

так – 13,2%

ні – 86,8%

Відповідаючи на питання «Про які види порушень академічної доброчесності Вам відомо, до яких зверталися Ваші колеги?», респонденти дали такі відповіді:

академічний плагіат – 11,9%

самоплагіат – 5,3%

фабрикація – 1,3%

фальсифікація – 0,7%

обман – 2%

необ'єктивне оцінювання – 8,6%

списування – 3,3%

хабарництво – 0,7%

конфлікт інтересів – 6,6%

до усіх видів порушень – 1,3%

до жодного із вказаних видів порушень – 74,2%

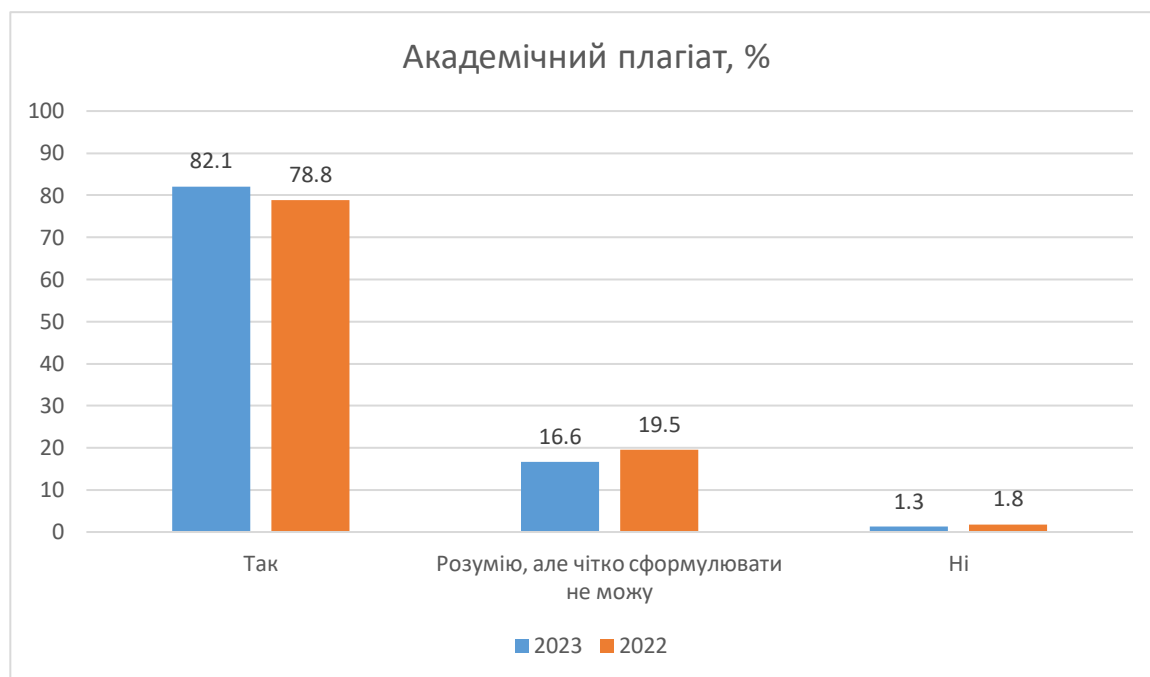
Аналіз відповідей на два попередні питання дозволяє констатувати зростання кількості НПП, яким не відомі жодні прояви порушень академічної доброчесності серед колег. У той же час наявність випадків нечесної поведінки з-поміж НПП університету свідчить про необхідність проведення систематичної роботи з популяризації норм академічної доброчесності серед викладачів та запровадження більш жорстких процедур виявлення фактів порушення академічної доброчесності.

Відповіді на питання «*Чи можете Ви чітко пояснити, що слід вважати академічним плагіатом?*» розподілилися таким чином:

так – 82,1%

розумію, але чітко сформулювати не можу – 16,6%

ні – 1,3%

Отже, враховуючи отримані відповіді, можна відзначити зростання кількості викладачів, які володіють поняттям «академічних плагіат». Водночас, важливим є продовження ознайомлення НПП університету з наявною нормативно-правовою базою з даного питання.

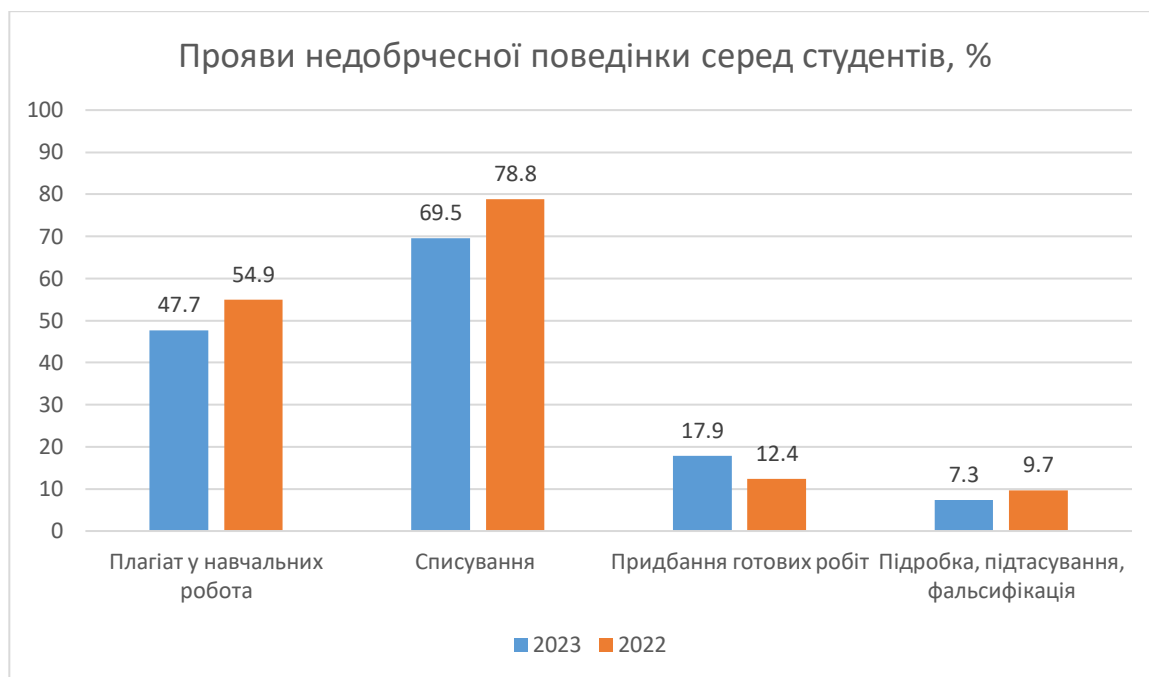
На питання «*Зазначте, які прояви поведінки серед студентів, яким Ви викладаєте, є найбільш поширеними?*» респонденти дали такі відповіді:

плагіат у навчальних роботах – 47,7%

списування зі шпаргалок, смартфонів, планшетів – 69,5%

придбання готових робіт (курсів, реферати) – 17,9%

підробка, підтасування, фальсифікація даних в навчальних роботах (наприклад, підміна даних, підробка результатів досліджень тощо) – 7,3%

Серед інших варіантів НПП зазначали:

- самостійність у виконанні завдань;
- на практичних індивідуальних заняттях вищезначені прояви поведінки студентів неможливі;
- жодних проявів.

Враховуючи відповіді НПП, можемо констатувати зменшення відсотків за кожним із видів порушень академічної доброчесності, обраних НПП у порівнянні з 2022 роком, проте, важливим залишається проведення систематичної роботи з популяризації норм академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти, урізноманітнення форм такої роботи.

Відповідаючи на питання *«Зазначте, які види студентських наукових робіт перевіряються на Вашому факультеті на наявність плагиату»*, НПП дали такі відповіді:

курсів роботи – 77,5%

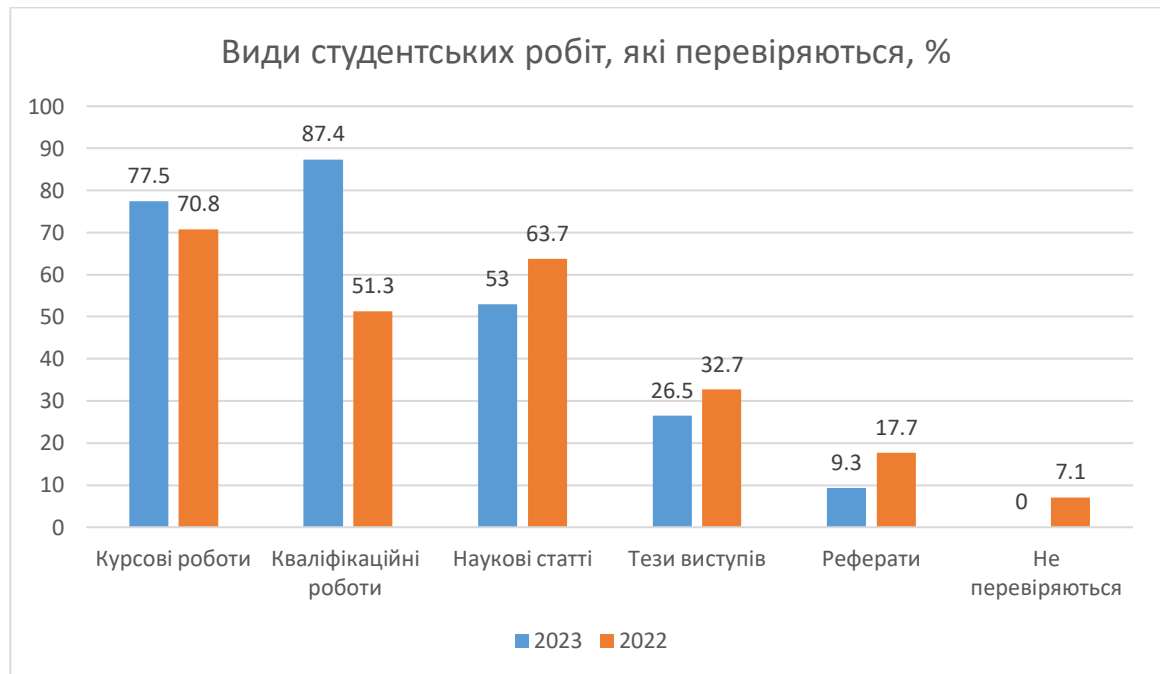
кваліфікаційні роботи – 87,4%

наукові статті – 53%

тези виступів на конференціях – 26,5%

реферати – 9,3%

не перевіряються – 0%

Отримані відповіді підтверджують підвищення обізнаності викладачів щодо можливості перевірки академічних текстів на плагіат в університеті. Проте, важливим є продовження роз'яснювальної роботи щодо використання онлайн-сервісів, за допомогою яких відбувається перевірка письмових робіт (Unicheck, StrikePlagiarism).

На питання «Вкажіть, як переважно на Вашому факультеті організована перевірка курсових/кваліфікаційних робіт на наявність плагіату?», респонденти дали такі відповіді:

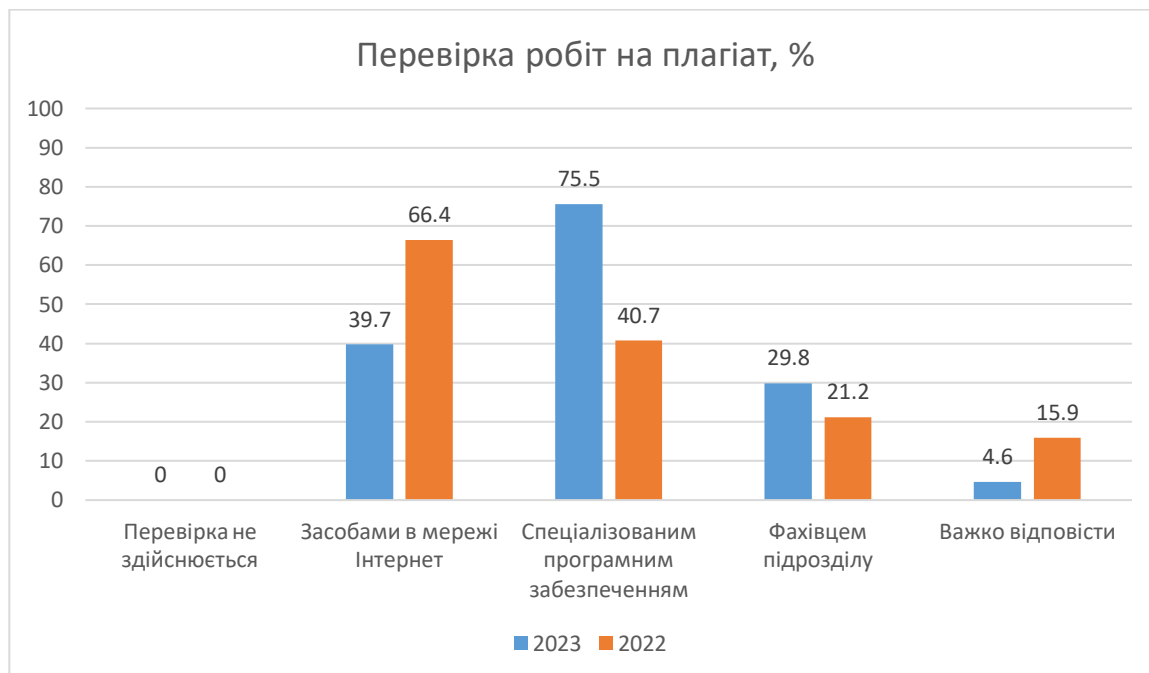
перевірка студентських робіт не здійснюється взагалі – 0%

наукові керівники самостійно перевіряють роботи студентів на наявність плагіату доступними їм засобами в мережі Інтернет – 39,7%

наукові керівники самостійно перевіряють роботи студентів на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, яке є в університеті – 75,5%

перевірка здійснюється фахівцем підрозділу моніторингу якості вищої освіти – 29,8 %

важко відповісти – 4,6%

Серед інших варіантів НПП зазначили:

- деканат перевіряє додатково.

Отримані відповіді дозволяють констатувати значне підвищення обізнаності НПП щодо процедури організації перевірки курсових/кваліфікаційних робіт на наявність плагіату в університеті, про що свідчить зростання показника відповіді «наукові керівники самостійно перевіряють роботи студентів на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, яке є в університеті» з 40,7% до 75,5%. Водночас, важливим є продовження роботи в цьому напрямі та інформування всіх викладачів щодо особливостей цього процесу.

На питання «У разі, якщо Ви користуєтесь спеціалізованим програмним забезпеченням, зазначте, звідки воно було отримано?» НПП дали такі відповіді:

користуємось безкоштовним програмним забезпеченням, яке є у відкритому доступі – 45%

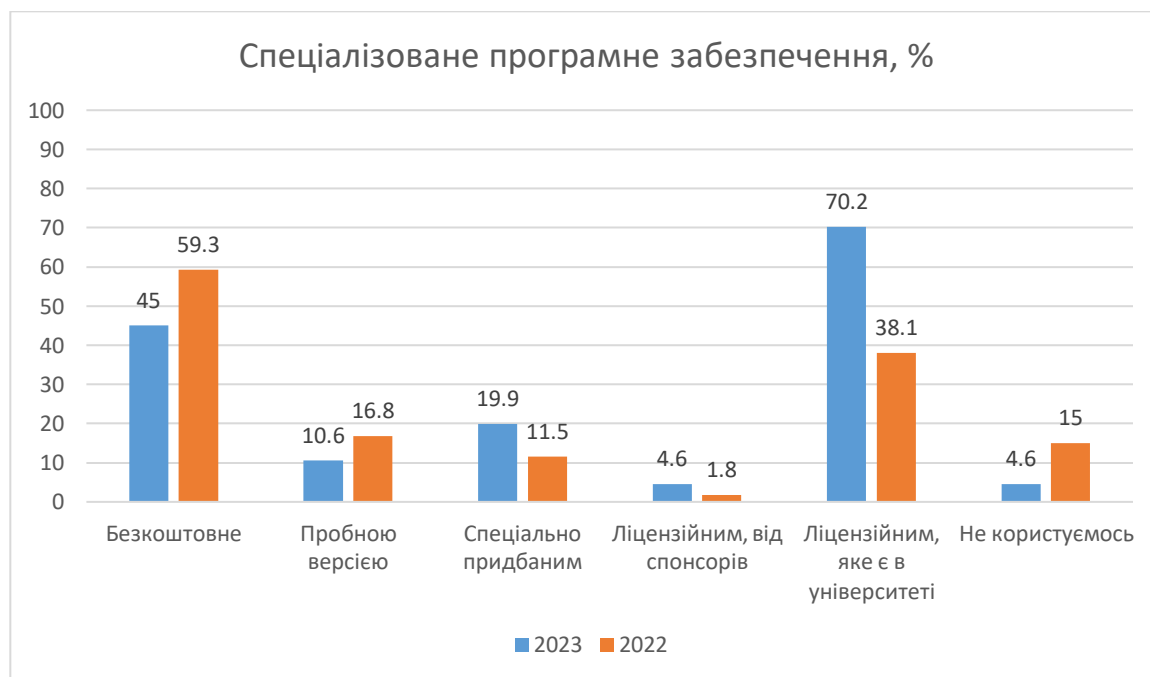
користуємось пробною (тестовою або з обмеженим терміном користування) версією програмного забезпечення – 10,6%

користуємось спеціально придбаним для підрозділу ліцензійним програмним забезпеченням – 19,9%

користуємось ліцензійним програмним забезпеченням, отриманим від спонсорів – 4,6%

користуємось ліцензійним програмним забезпеченням, яке є в університеті – 70,2%

не користуємося спеціалізованим програмним забезпеченням – 4,6%

На питання «Зазначте, чому Ви використовуєте саме це програмне забезпечення?», НПП дали такі відповіді:

через зручність у користуванні – 36,4%

через наявність можливості безкоштовного доступу – 53%

через наявність можливості перевірки українською мовою – 14,6%

це програмне забезпечення найкраще знаходить плагіат – 15,9%

це програмне забезпечення має додаткові сервіси (наприклад, перевірка орфографії тощо) – 5,3%

це централізоване рішення університету – 57,6%

не користуємося спеціалізованим програмним забезпеченням – 4,6%

Аналіз відповідей на два попередні питання дозволяє констатувати активізацію діяльності НПП в напрямі використання ліцензійного програмного забезпечення, яке наявне в університеті.

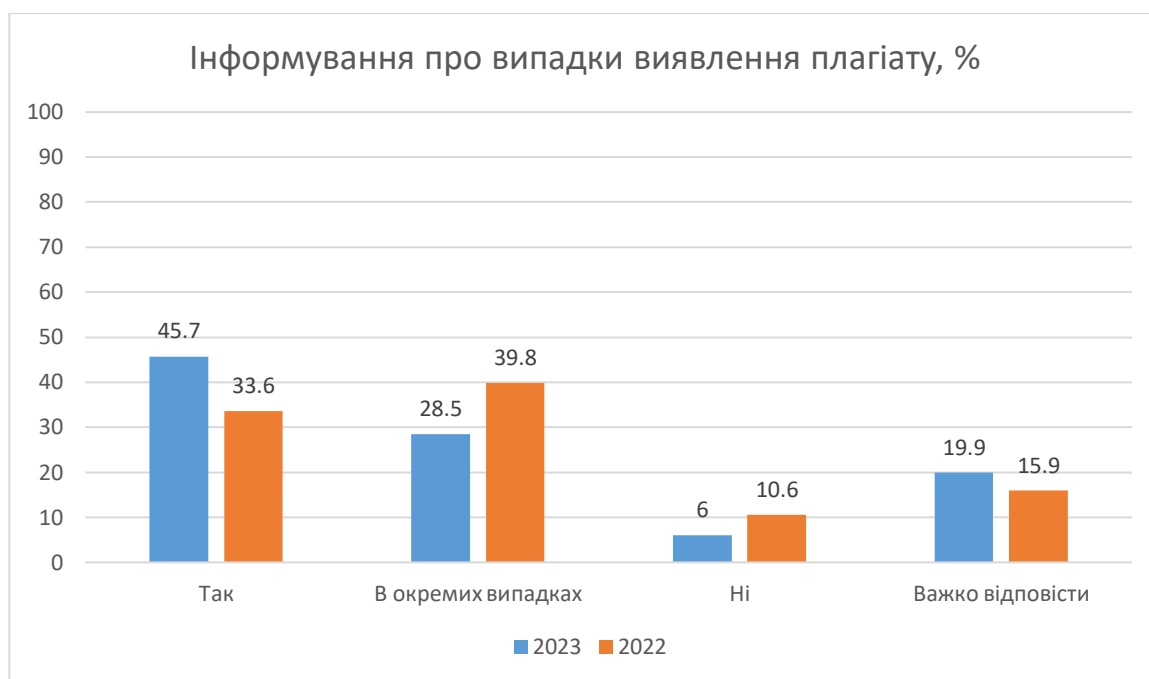
На питання *«Чи повідомляєте Ви керівництву кафедри або факультету про випадки виявленого плагіату?»* респонденти дали такі відповіді:

так – 45,7%

в окремих випадках – 28,5%

ні – 6%

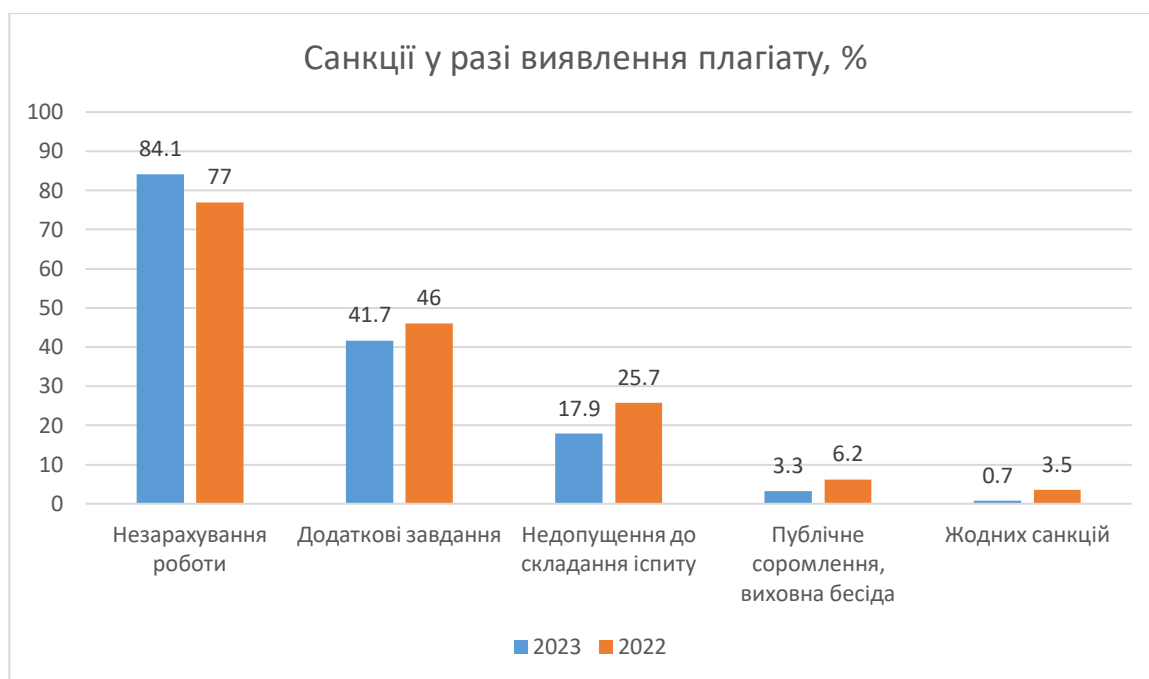
важко відповісти – 19,9%

Враховуючи відповіді НПП, можемо констатувати важливість проведення систематичної роботи з популяризації норм академічної доброчесності.

Відповіді на питання *«Які санкції щодо студентів практикуються серед викладачів Вашого підрозділу у разі виявлення і доведення плагіату?»* розподілилися таким чином:

- незарахування роботи – 84,1%
- надання додаткових завдань – 41,7%
- недопущення до складання іспиту/заліку – 17,9%
- публічне соромлення, виховна бесіда – 3,3%
- жодних санкцій – 0,7%

Серед інших варіантів НПП зазначали:

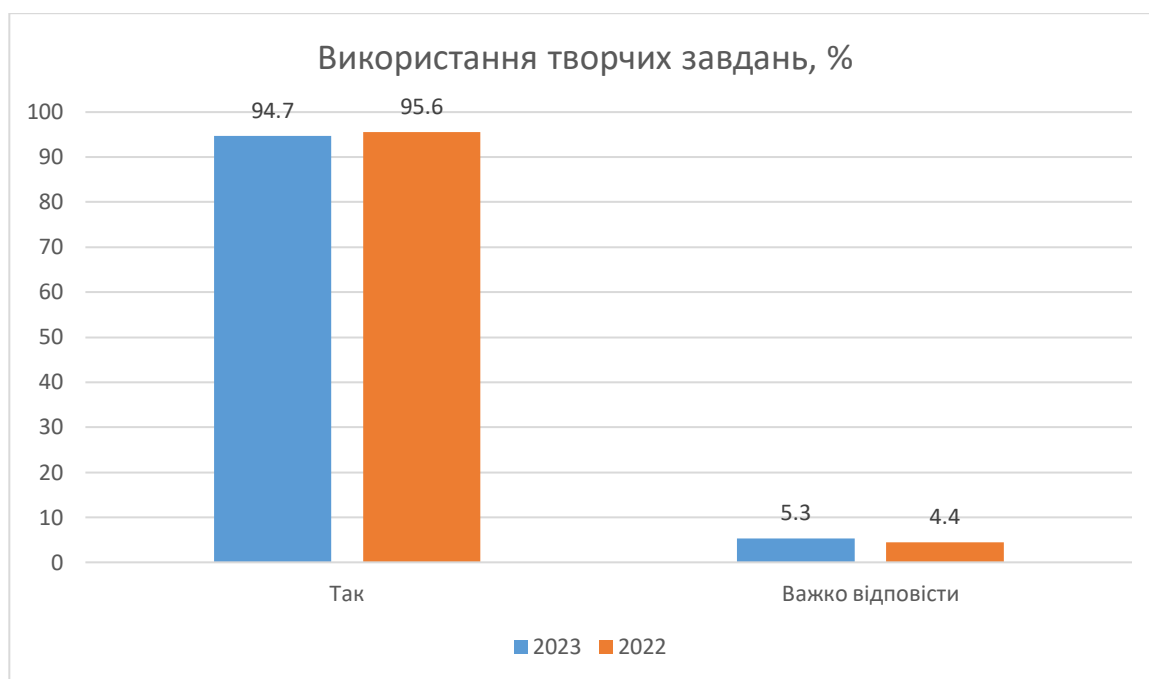
- опрацювання завдання з початку нової теми; в залежності від важкості помилок;
- необхідність доопрацювати роботу впродовж визначеного терміну;
- доопрацювання роботи та повторна перевірка.

Враховуючи відповіді НПП, можемо констатувати, по-перше, збільшення кількості НПП на 7,1%, які практикують незарахування роботи та, по-друге, важливість проведення систематичної роботи з популяризації норм академічної доброчесності та ознайомлення з нормативною базою серед викладачів та здобувачів вищої освіти.

На питання *«Чи використовуєте Ви для перевірки знань студентів завдання, що стимулюють творчий підхід до його виконання?»*, НПП зазначили:

так – 94,7%

важко відповісти – 5,3%

Отримані результати підтверджують, що переважна більшість викладачів університету стимулює творчий підхід у студентів до виконання завдань, але в той же час, у порівнянні з 2022 роком, кількість викладачів, які відповіли «так» трохи зменшилась.

Відповідаючи на питання *«Які заходи для запобігання академічному плагіату вважаєте найдієвішими (оберіть не більше 3-х варіантів)?»*, респонденти зазначили:

інформування здобувачів вищої освіти та працівників про необхідність дотримання норм академічної етики та підвищення відповідальності за дотримання правил цитування та посилання – 76,2%

формування навчальних завдань, що сприяють застосуванню творчого підходу до їх виконання – 63,6%

організація заходів з популяризації основ інформаційної культури та академічної доброчесності – 40,4%

інформування здобувачів вищої освіти щодо належного оформлення посилань на використані джерела – 43%

перевірка академічних текстів на наявність ознак плагіату – 40,4%

викладання курсу з основ академічного письма та доброчесності – 18,5%

Отримані результати дозволяють констатувати, що переважна більшість НПП до найдієвіших заходів відносять інформування здобувачів вищої освіти та працівників про необхідність дотримання норм академічної етики та підвищення відповідальності за дотримання правил цитування та посилання, а також формування навчальних завдань, що сприяють застосуванню творчого підходу до їх виконання. Водночас, відзначимо зростання кількості НПП, які, у порівнянні з 2022 роком, частіше обирали варіанти відповіді, пов'язані з організацією заходів з популяризації академічної доброчесності та перевіркою академічних текстів на наявність ознак плагіату.

Відповідаючи на питання *«Чи Вам відомо про реалізацію таких складових політики університету в дотриманні принципів та правил академічної доброчесності?»*, респонденти зазначили наступне:

всезагальне ознайомлення з принципами та положеннями академічної доброчесності – 76,2%

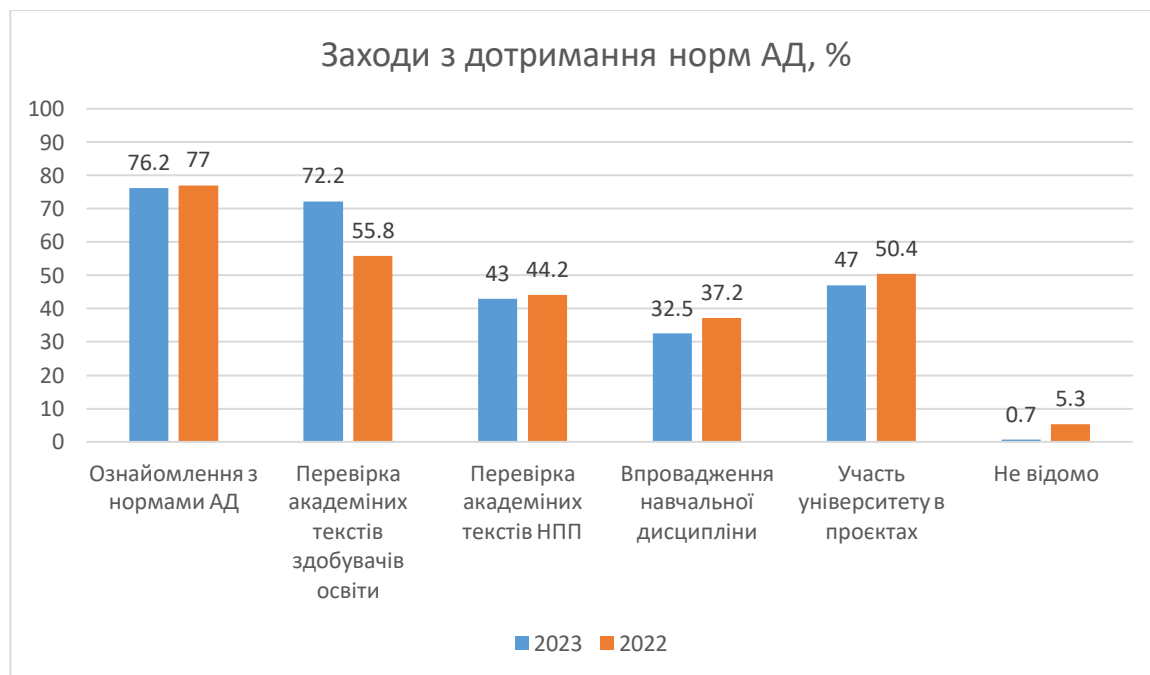
перевірка академічних текстів здобувачів освіти (курсівих, кваліфікаційних, PhD дисертацій тощо) на плагіат за допомогою систем Unicheck і StrikePlagiarism – 72,2%

перевірка академічних текстів науково-педагогічних працівників (докторських дисертацій, монографій тощо) на плагіат за допомогою системи Unicheck – 43%

впровадження в університеті навчальної дисципліни «Академічна доброчесність університетської спільноти» – 32,5%

участь університету в проєктах «Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні» (2018-2019 рр.), «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (з 2020 року по теперішній час) – 47%

не відомо – 0,7%

Аналіз отриманих відповідей дозволяє констатувати зростання поінформованості НПП про різноманітні активності університету, спрямовані на утвердження принципів та правил академічної доброчесності серед учасників освітнього процесу. Так, якщо в 2022 році 5,3% НПП не було відомо про жодну із запропонованих активностей, то у 2023 році цей показник знизився до 0,7%.

На питання «На Вашу думку, дії з порушення норм академічної доброчесності негативно впливають на», НПП дали такі відповіді:

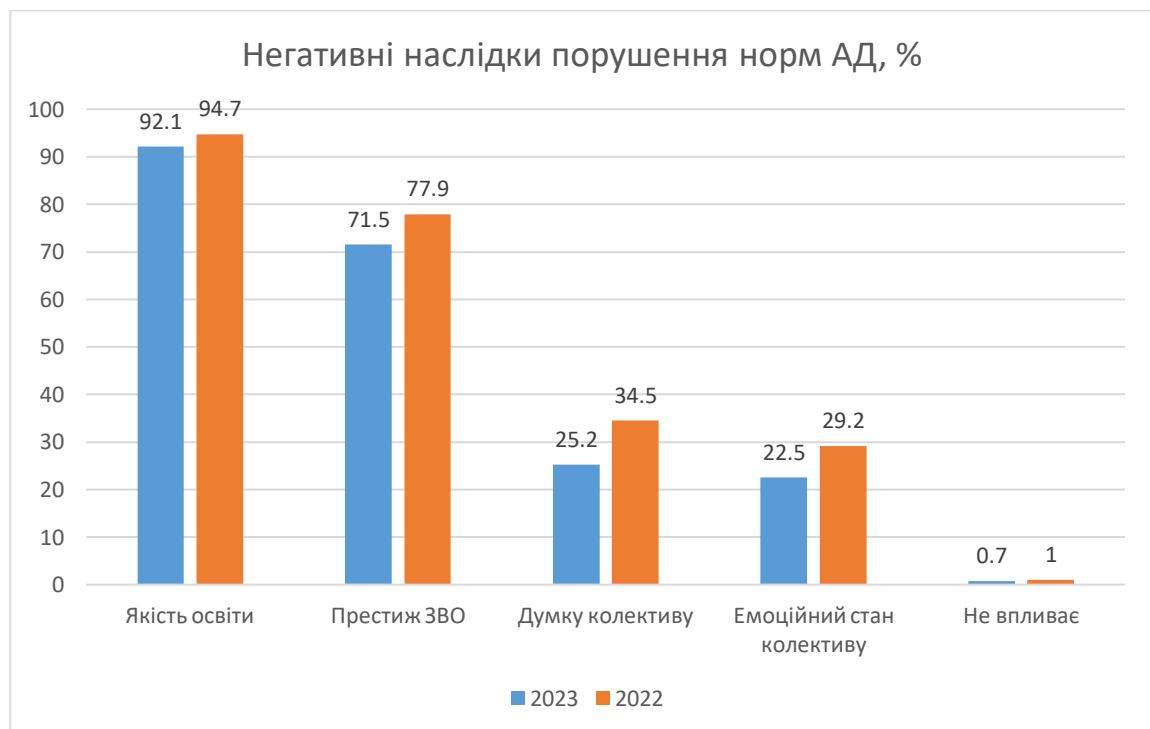
якість освіти – 92,1%

престиж ЗВО – 71,5%

думку колективу, особисто по відношенню до того, хто порушує ці норми – 25,2%

емоційний стан колективу – 22,5%

не впливає – 0,7%

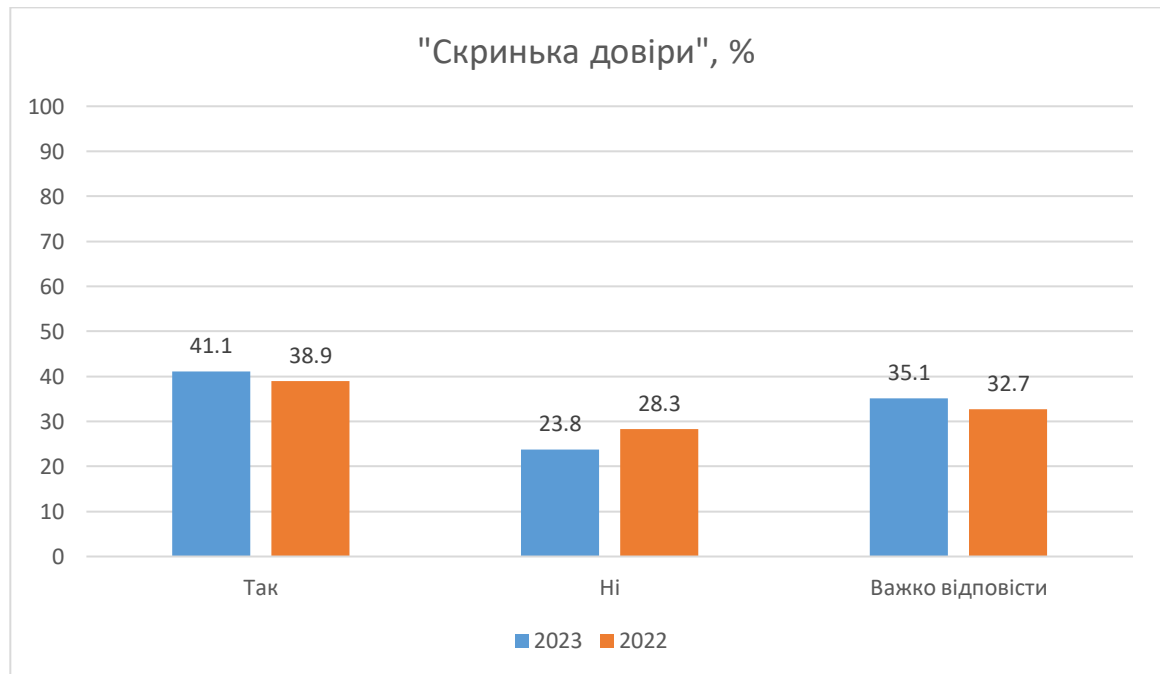
Отже, переважна більшість НПП обрали, в першу чергу, якість освіти та престиж ЗВО. Отримані відповіді дозволяють констатувати усвідомлення викладачами негативного впливу порушення норм академічної доброчесності.

На питання «Чи вважаєте Ви ефективним засобом у боротьбі з проявами академічної недоброчесності, врегулювання конфліктних ситуацій «Скриньки довіри»?», респонденти зазначили:

так – 41,1%

ні – 23,8%

важко відповісти – 35,1%

Отримані результати дозволяють констатувати невелике зростання кількості викладачів, які вважають «Скриньку довіри» ефективним засобом у боротьбі з проявами академічної недоброчесності. Проте, залишається актуальним пошук нових ефективних засобів та шляхів у боротьбі з проявами академічної недоброчесності.

Відповіді на питання *«Зазначте Ваші пропозиції щодо підвищення рівня академічної доброчесності в університеті»* було узагальнено та систематизовано за такими напрямками:

1. Підвищення рівня загальної інформаційної культури всіх учасників освітнього процесу, організація та проведення більшої кількості тематичних заходів (семінарів, тренінгів тощо).

2. Дотримання НПП правил, норм та принципів: верховенства права, відкритості, прозорості, професіоналізму, компетентності, чесності та порядності тощо.

3. Упровадження нових видів спеціалізованих програм для перевірки на плагіат та більш ретельна перевірка студентських робіт на плагіат.

4. Обґрунтування здобувачам вищої освіти важливості дотримання норм академічної доброчесності на початку вивчення курсу.

5. Залучення учасників освітнього процесу до участі в тематичних міжнародних проєктах.

6. Урізноманітнення завдань, в яких необхідно застосувати творчий підхід, пропонувати творчі завдання, які вимагають здійснення рефлексії над питаннями і відтворення відповіді на репродуктивному рівні.

7. Учити студентів писати наукові роботи покроково, проводити індивідуальні консультації, вчитувати роботи та надавати рекомендації щодо покращення їх якості.

8. Приділення належної уваги вивченню обов'язкового курсу із академічної доброчесності.

9. Подальший розвиток усіх тематичних напрямів діяльності університету.

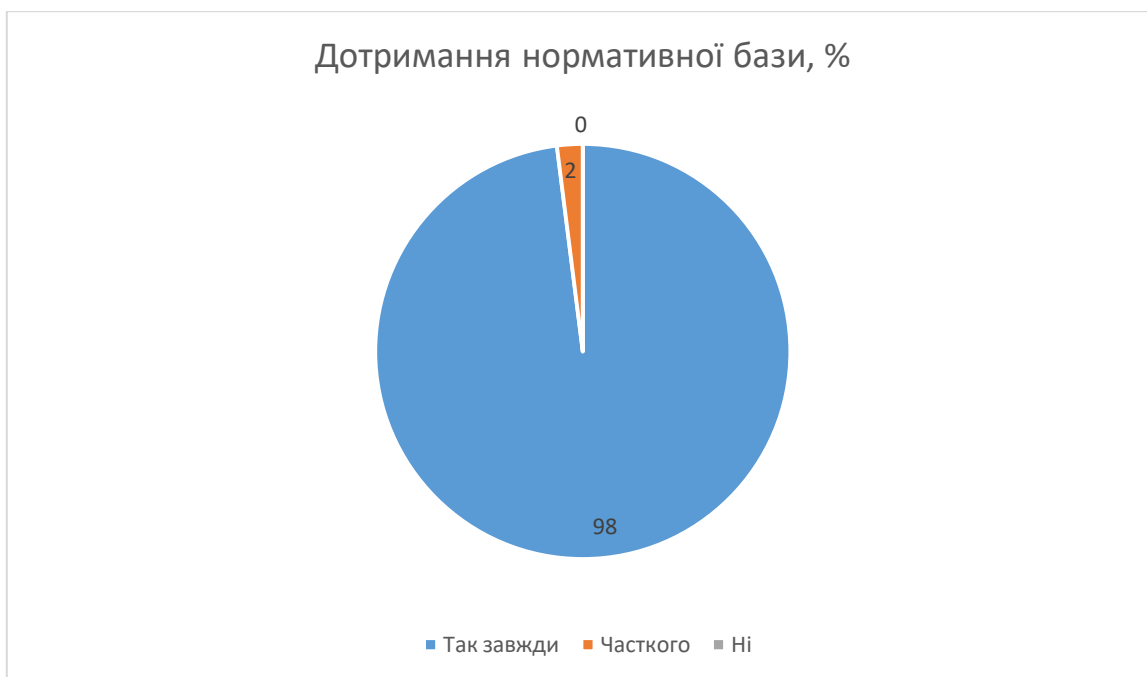
БЛОК 4. МОВА ВИКЛАДАННЯ

На питання *«Чи дотримуєтесь Ви статті 7 Закону України «Про освіту» та статті 21 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» про державну мову у сфері освіти?»*, НПП дали такі відповіді:

так, завжди – 98%

частково – 2%

ні – 0%

На питання «Якою мовою проходить Ваше спілкування зі здобувачами вищої освіти під час навчальних занять?», респонденти зазначили:

виключно українською мовою – 86%

українською мовою, за винятком навчання іноземних мов (для викладачів іноземних мов) – 11,3%

російською мовою, за винятком навчання іноземних мов (для викладачів іноземних мов) – 0%

переважно українською мовою – 2%

українською і російською мовами однаковою мірою – 0%

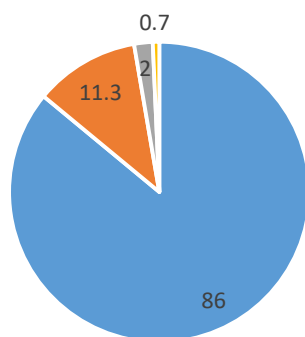
переважно російською мовою – 0%

виключно російською мовою – 0%

під час викладання можу переходити на мову, якою до мене звертається співрозмовник – 0,7%

інше – 0%

Мова спілкування під час занять, %

- Виключно українською
- Української, за винятком навчання іноземних мов
- Переважно українською
- Можу переходити на мову, якою до мене звертаються

На питання «Якою мовою проходить Ваше спілкування зі здобувачами вищої освіти поза навчальними заняттями?», респонденти зазначили:

виключно українською мовою – 66,2%

переважно українською мовою – 21,2%

українською і російською мовами однаковою мірою – 3,3%

переважно російською мовою – 0,7%

виключно російською мовою – 0%

мовою, якою до мене звертається співрозмовник – 8,6%

інше – 0%

На питання «*Якою мовою проходить Ваше спілкування з колегами?*», НПП зазначили:

виключно українською мовою – 51,7%

переважно українською мовою – 31,8%

українською і російською мовами однаковою мірою – 6%

переважно російською мовою – 0,7%

виключно російською мовою – 0%

спілкуюсь мовою, якою до мене звертається співрозмовник – 9,9%

інше – 0%

Отже, аналізуючи отримані відповіді на питання мовного блоку, можемо констатувати, що майже всі викладачі дотримуються зазначених вище нормативних документів та здебільшого спілкуються українською мовою під час навчальних занять та поза навчальними заняттями. Водночас трохи нижчими є показник спілкування українською мовою з колегами. Тому важливою є планомірна організаційно-виховна робота в напрямі виключного спілкування українською мовою усіх учасників освітнього процесу (за винятком навчання іноземних мов).

Проректор з науково-педагогічної роботи

С.О. Чайченко